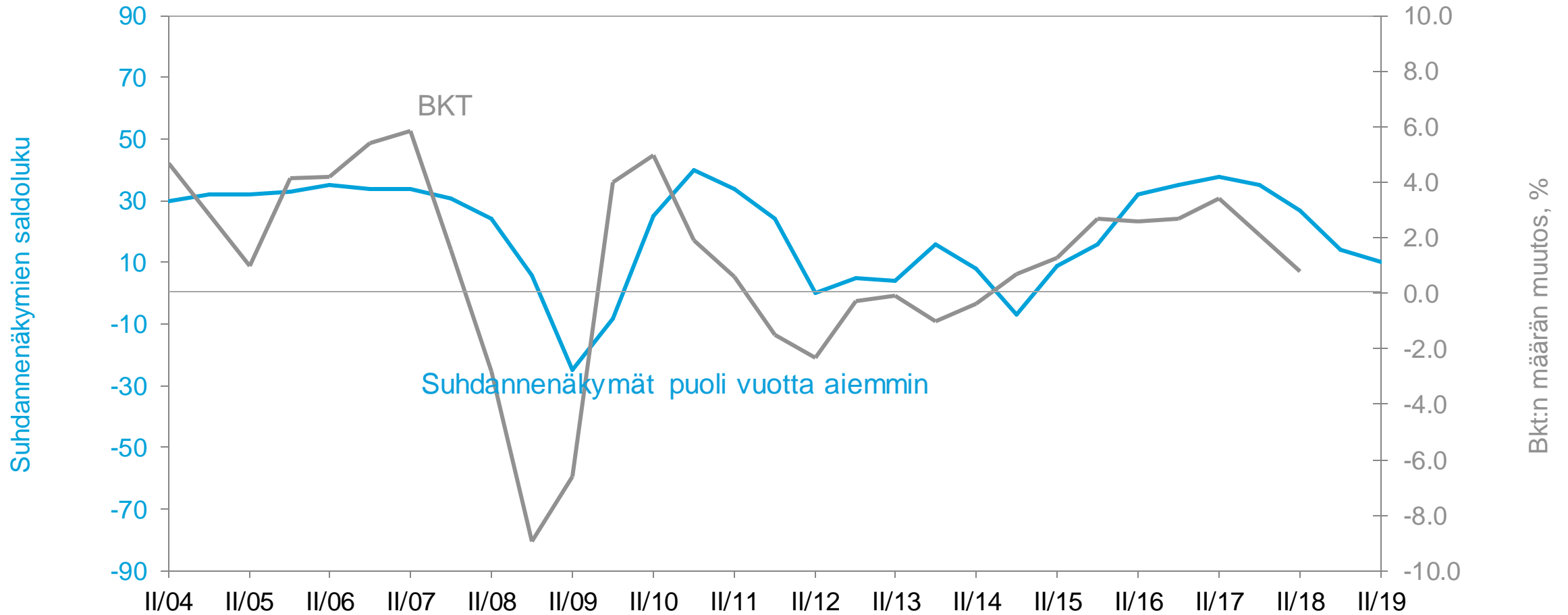

Pk-yritysbarometri

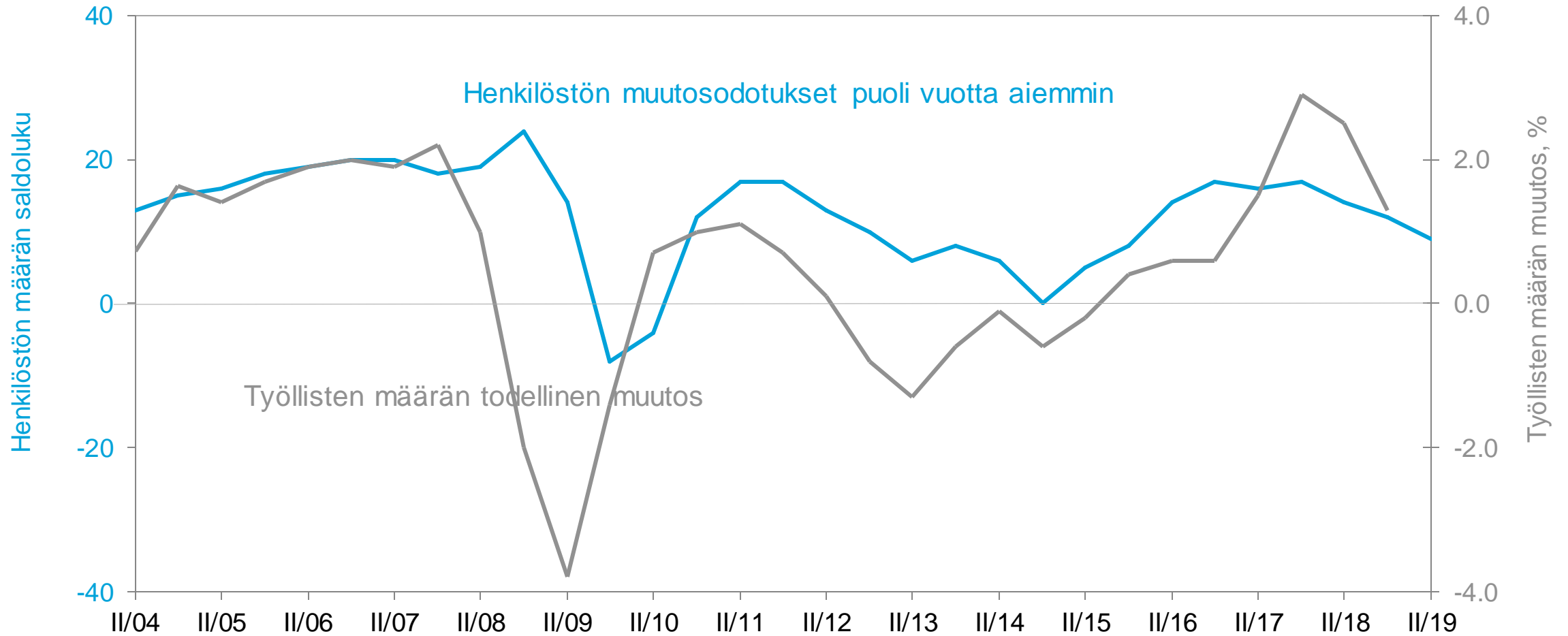

Pk-yritysbarometrin ennakointikyky

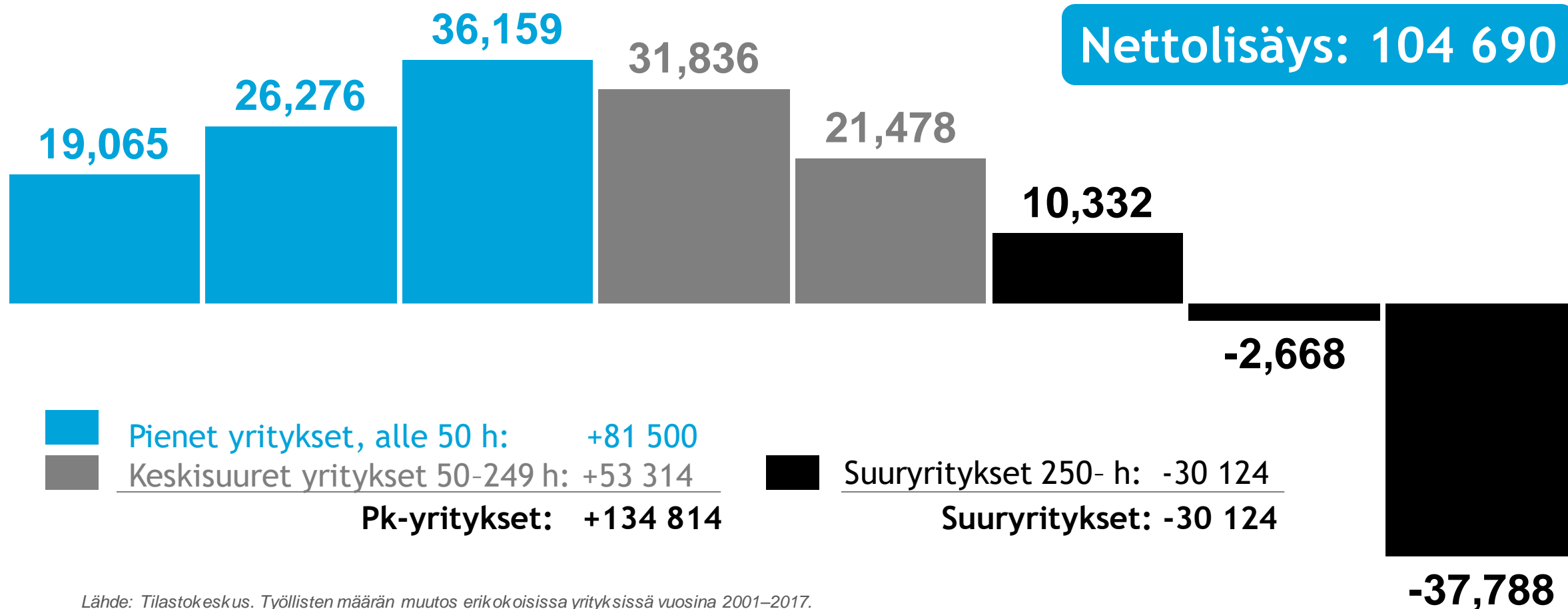
Pk-yritysbarometrin suhdannenäkymät ja BKT:n määrän muutos

Pk-yritysbarometrin odotukset henkilöstömäärästä ja työllisyyden muutos

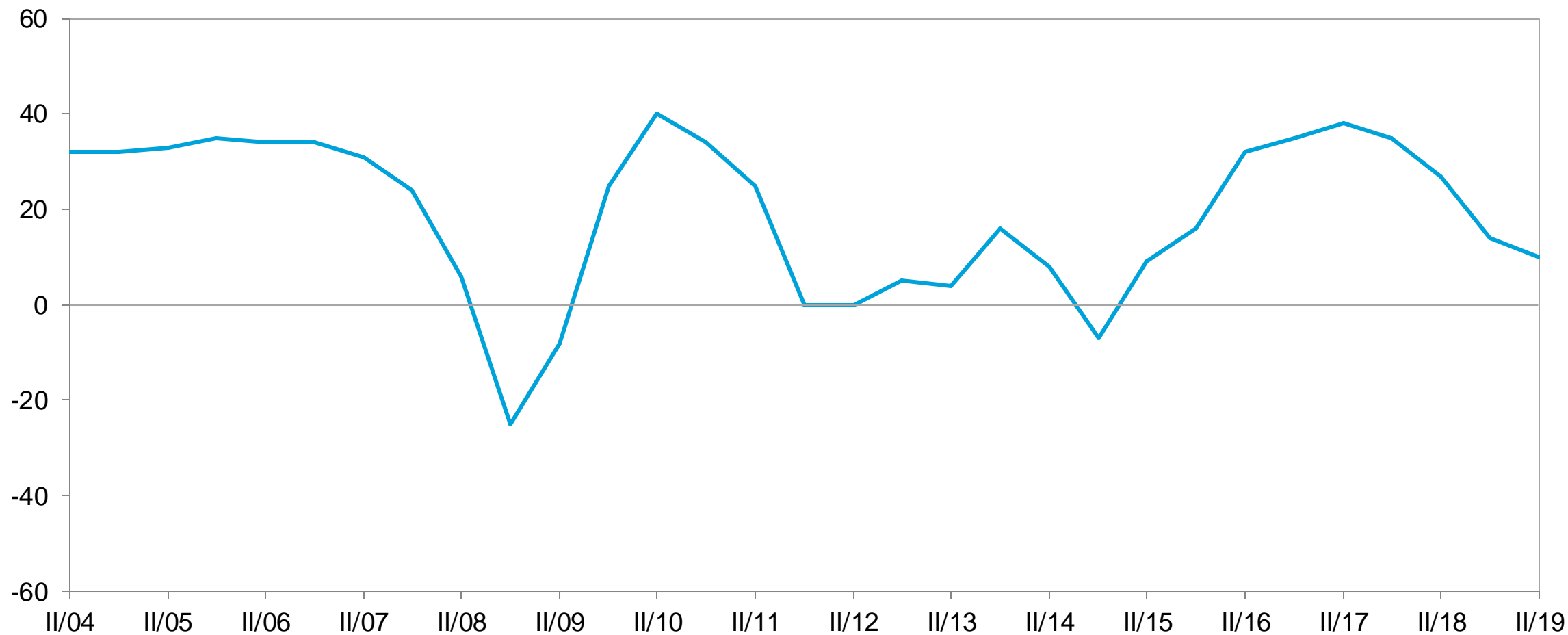
Työllisten määrän muutos erikokoisissa yrityksissä vuosina 2001–2017

Lähde: Tilastokeskus. Työllisten määrän muutos erikokoisissa yrityksissä vuosina 2001–2017.
Henkilömäärät muunnettu kokopäiväisiksi työpaikoiksi, pl. maa-, metsä- ja kalatalous.

Suhdanteet

Suhdannenäkymät, saldoluku

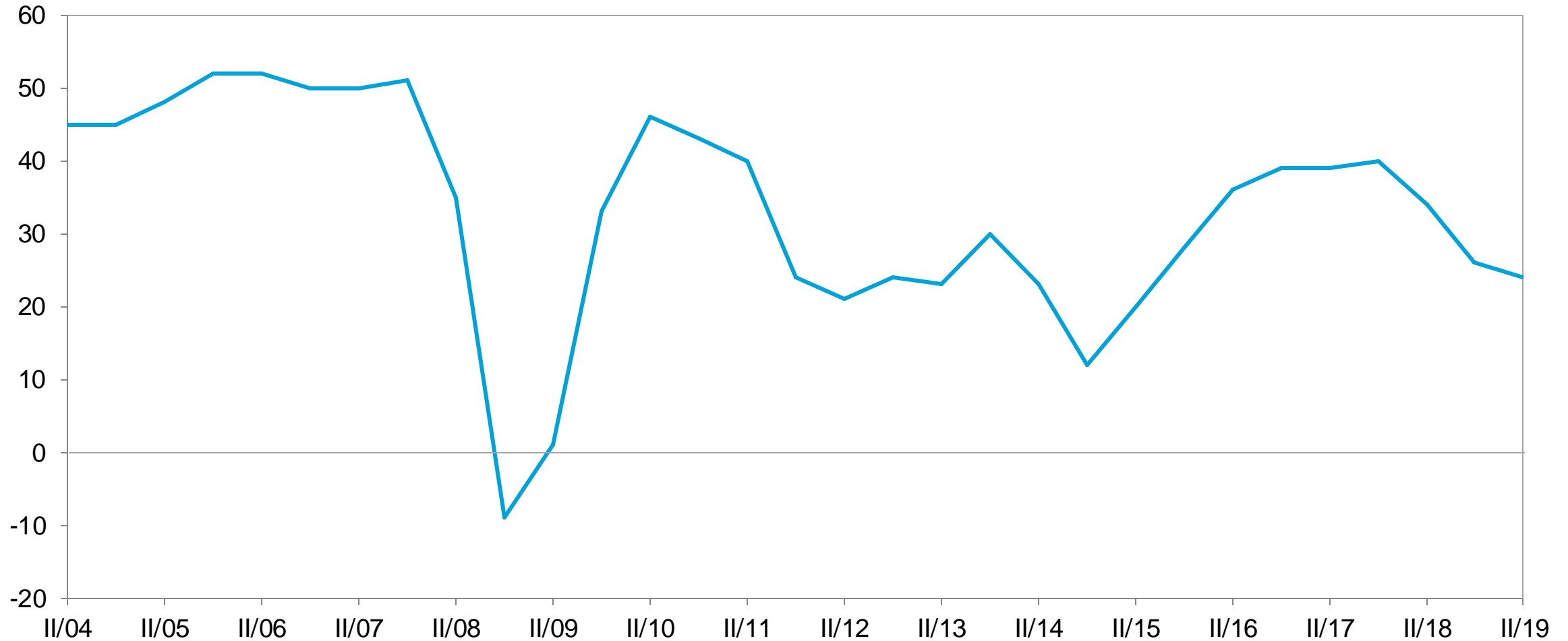
Suhdannenäkymät seuraavan 12 kuukauden aikana toimialoittain ja kasvuhakuisuuden mukaan

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kaikki yritykset	27	56	17	10
Toimialoittain				
Teollisuus	28	54	18	10
Rakentaminen	22	61	17	5
Kauppa	28	48	24	4
Palvelut	27	59	14	13
Kasvuhakuisuuden mukaan				
Voimakkaasti kasvuhakuiset	65	29	6	59
Kasvuhakuiset	40	49	11	29
Asemansa säilyttäjät	19	61	20	-1
Ei kasvutavoitta	8	74	18	-10
Toimintansa lopettavat	5	42	53	-48

Suhdannenäkymät seuraavan 12 kuukauden aikana kokoluokittain ja perustamisvuoden mukaan

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kokoluokittain				
alle 5 henkilöä	25	59	16	9
5-9 henkilöä	28	55	17	11
10-19 henkilöä	28	53	19	9
20-49 henkilöä	34	48	18	16
yli 50 henkilöä	27	59	14	13
Perustamisvuoden mukaan				
ennen 1990	17	59	24	-7
1990-1999	22	59	19	3
2000-2009	25	58	17	8
2010 jälkeen	36	53	11	25

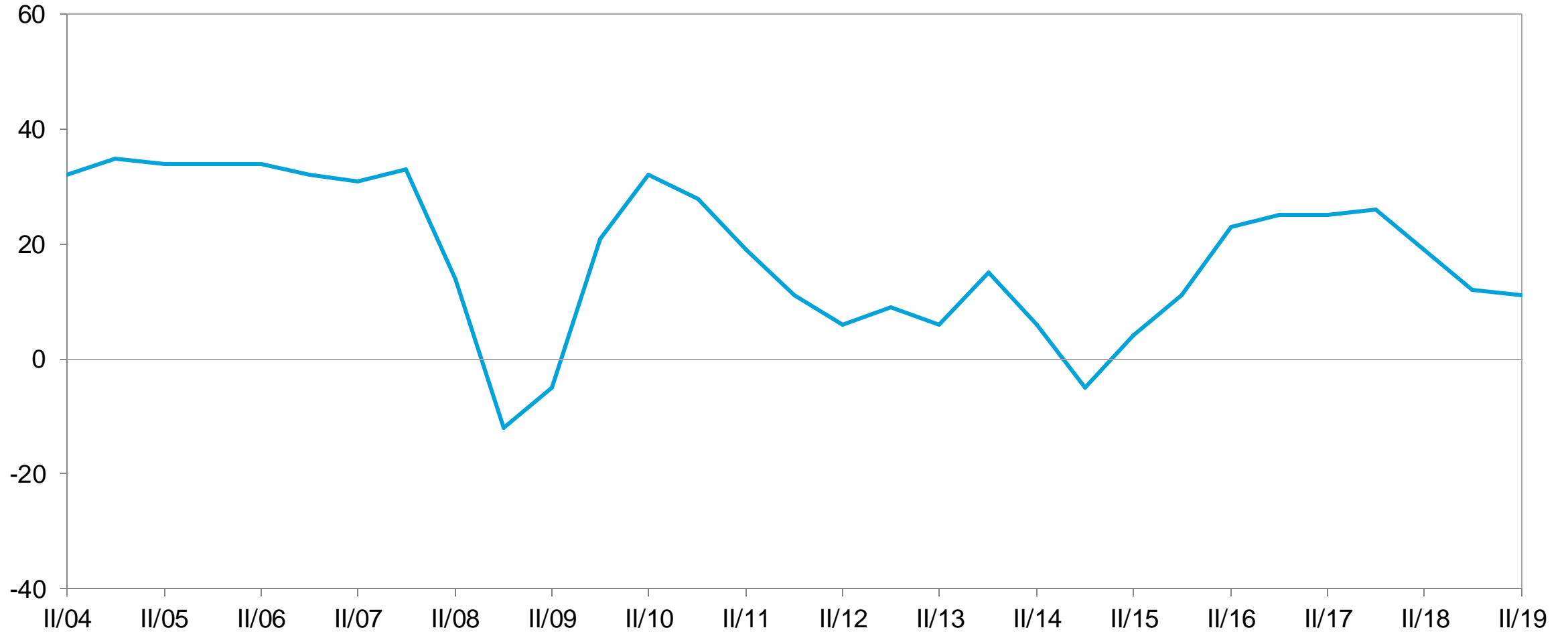
Liikevaihdon muutosodotukset, saldoluku

Odotukset liikevaihdon muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	42	40	18	24
Teollisuus	47	36	17	30
Rakentaminen	37	44	19	18
Kauppa	43	36	21	22
Palvelut	43	41	16	27

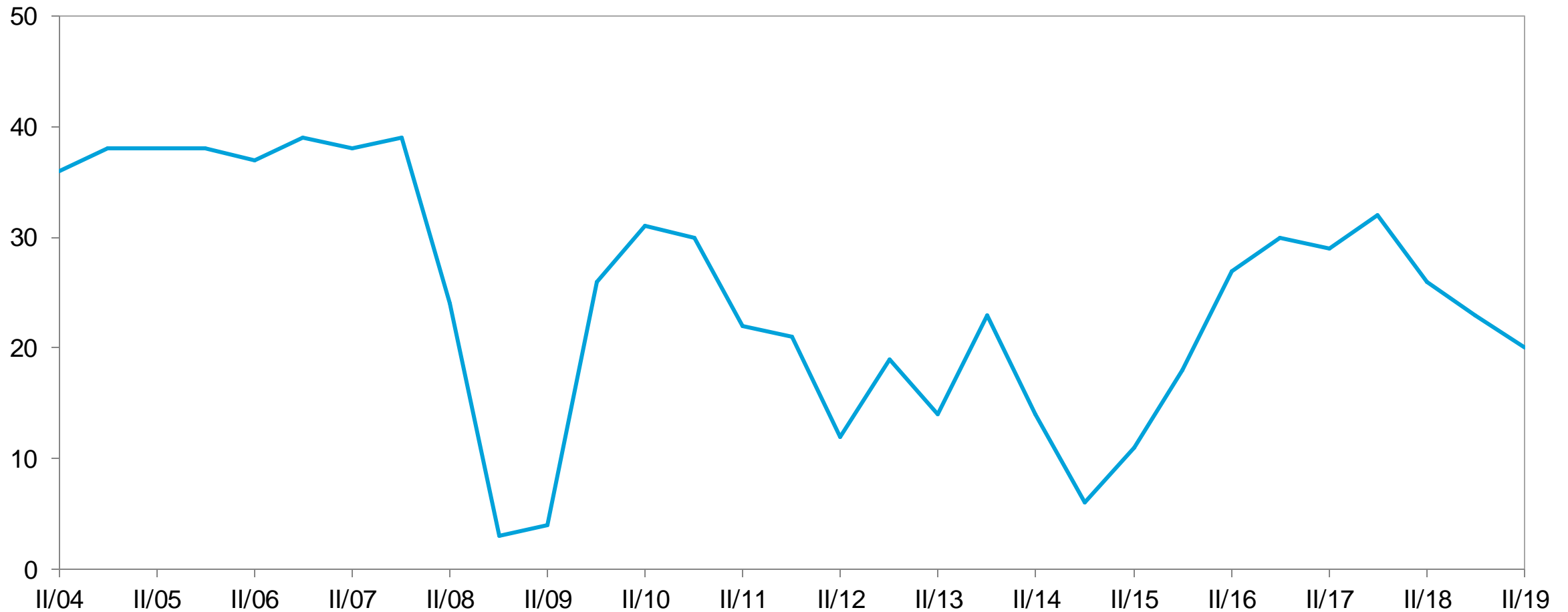
Kannattavuuden muutosodotukset, saldoluku

Odotukset kannattavuuden muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	32	47	21	11
Teollisuus	37	44	19	18
Rakentaminen	28	49	23	5
Kauppa	29	42	29	0
Palvelut	33	48	19	14

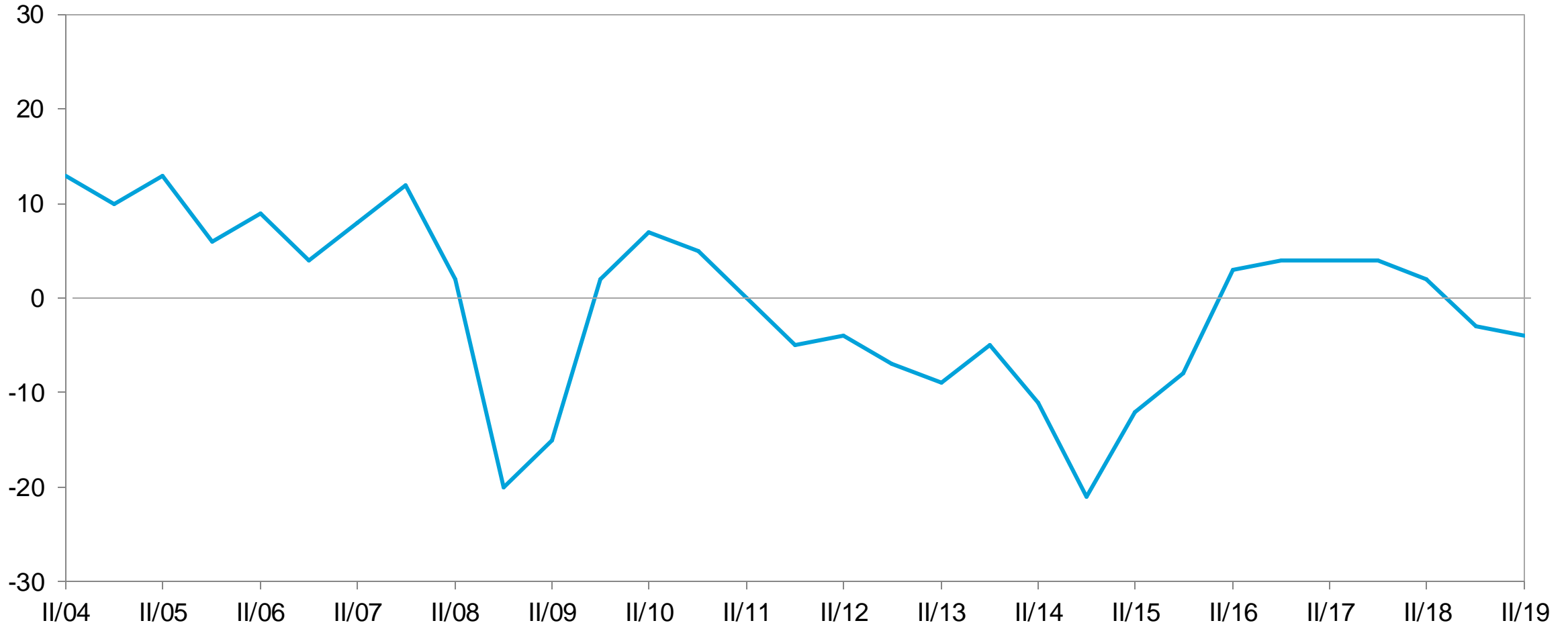
Vakavaraisuuden muutosodotukset, saldoluku

Odotukset vakavaraisuuden muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	32	56	12	20
Teollisuus	38	51	11	27
Rakentaminen	30	57	13	17
Kauppa	30	56	14	16
Palvelut	32	57	11	21

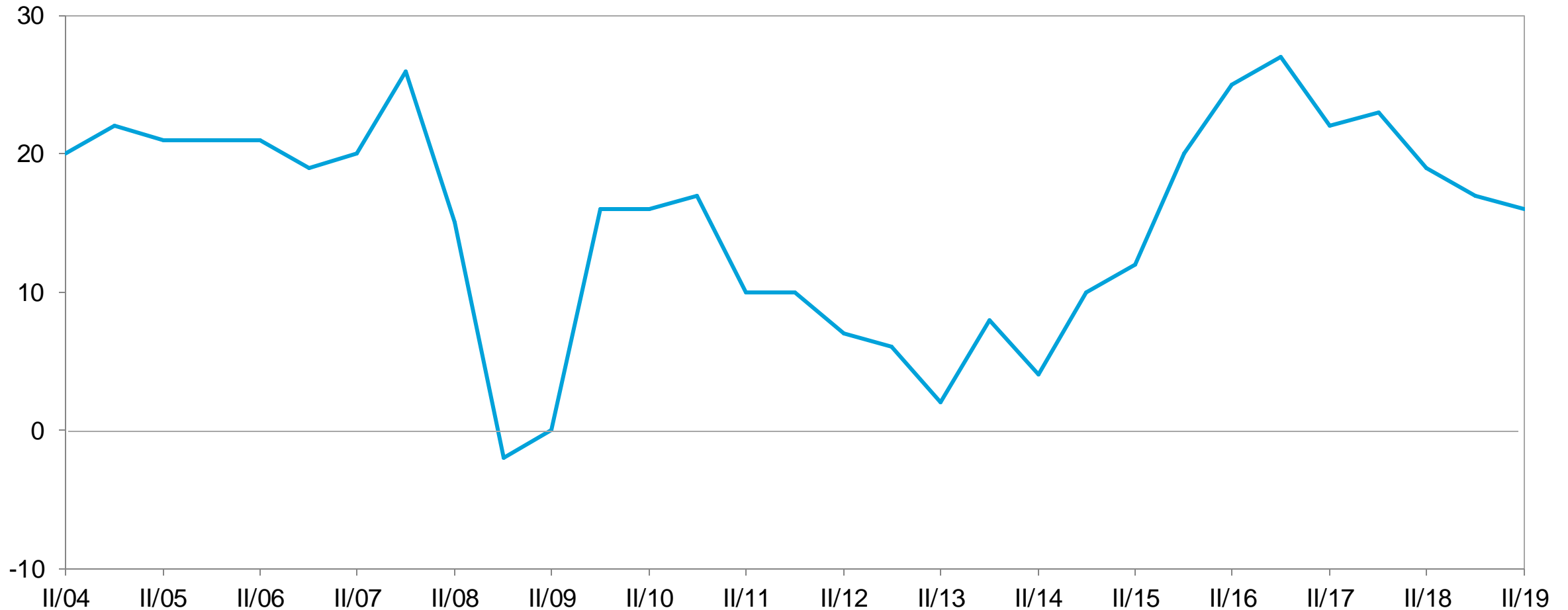
Investointien arvon muutosodotukset, saldoluku

Odotukset investointien arvon muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	19	58	23	-4
Teollisuus	28	48	24	4
Rakentaminen	16	59	25	-9
Kauppa	17	53	30	-13
Palvelut	19	61	20	-1

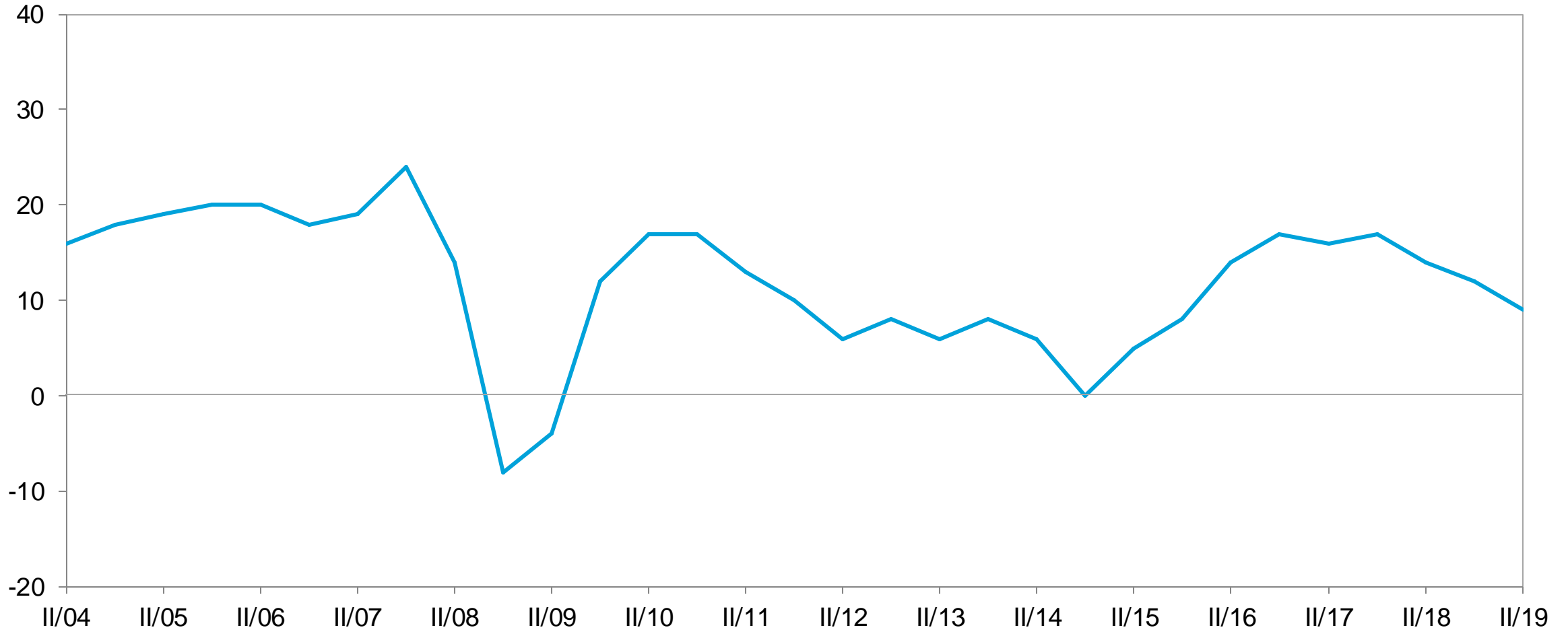
Innovaatioiden, tuotannon ja tuotteiden kehityksen muutosodotukset, saldoluku

Odotukset innovaatioiden, tuotannon ja tuotteiden kehityksen muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	27	62	11	16
Teollisuus	37	54	9	28
Rakentaminen	17	71	12	5
Kauppa	23	63	14	9
Palvelut	29	61	10	19

Henkilöstön määrän muutosodotukset, saldoluku

Odotukset henkilöstön määrän muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	18	73	9	9
Teollisuus	24	66	10	14
Rakentaminen	18	71	11	7
Kauppa	13	74	13	0
Palvelut	19	74	7	12

Yritysten liiketoiminta ulkomailla, % pk-yrityksistä

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla	24	41	13	29	22
Viennin tai liiketoiminnan muodot yrityksillä, joilla on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla */					
Suoraa tavaroiden vientiä	37	86	25	64	16
Suoraa palveluiden vientiä	42	14	41	10	60
Lisensointi- tai franchising-toimintaa	5	3	3	4	7
Palkka- tai sopimusvalmistusta	6	5	9	12	4
Ulkomainen yhteisyritys tai tytäryritys	13	13	15	16	12
Muu	21	10	28	17	24

**/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

Suoraa vientiä harjoittavien yritysten odotukset viennin arvon muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	46	44	10	36
Teollisuus	50	40	10	40
Rakentaminen	28	55	17	11
Kauppa	44	42	14	30
Palvelut	47	44	9	38

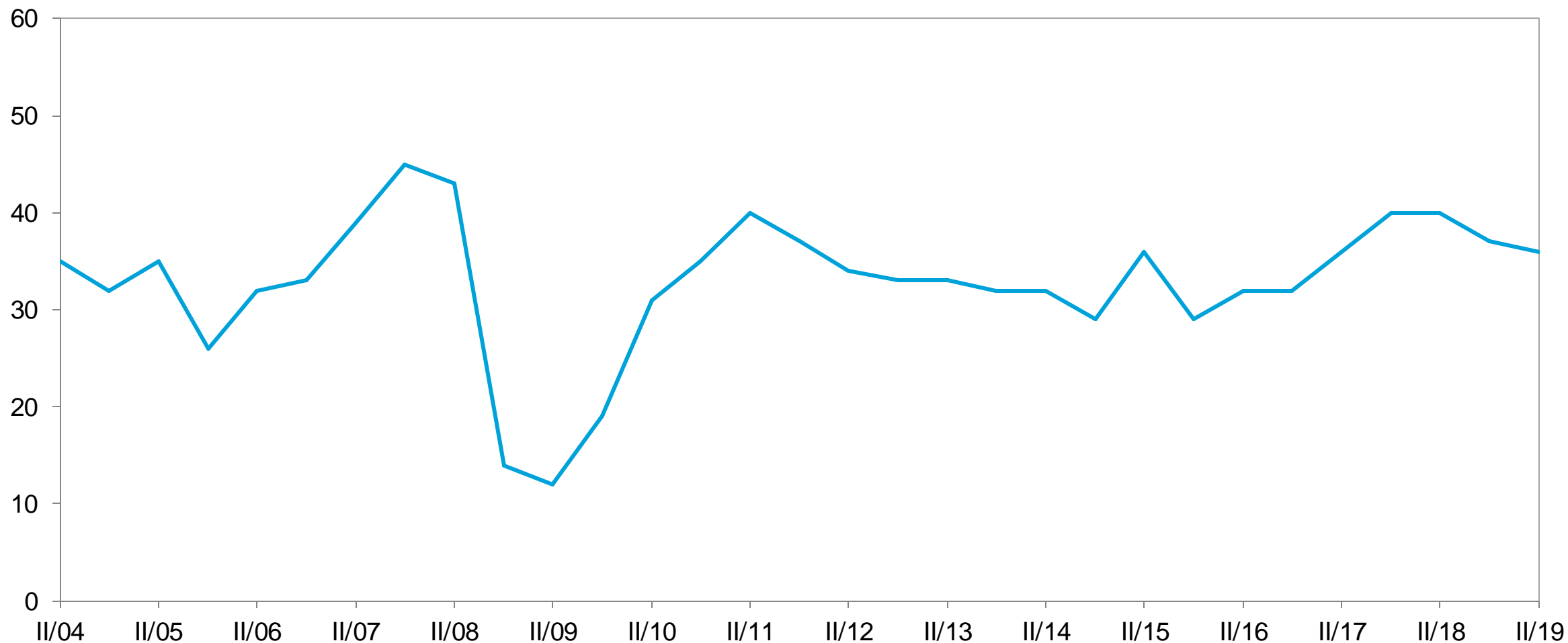
Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Suoraa tuontia	16	35	10	46	6

Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvon muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	43	50	7	36
Teollisuus	48	46	6	42
Rakentaminen	53	40	7	46
Kauppa	44	48	8	36
Palvelut	39	54	7	32

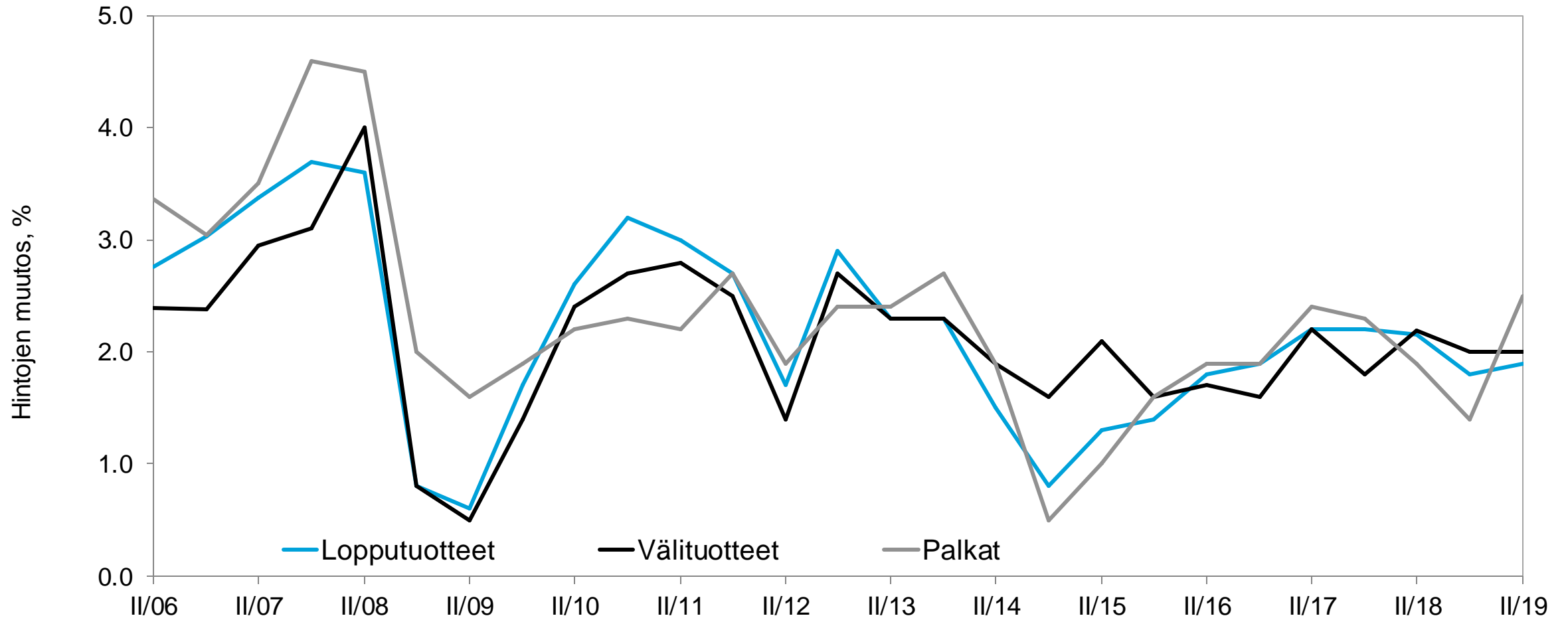
Tuotantokustannusten muutosodotukset, saldoluku

Odotukset tuotantokustannusten muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	43	50	7	36
Teollisuus	48	46	6	42
Rakentaminen	53	40	7	46
Kauppa	44	48	8	36
Palvelut	39	54	7	32

Inflaatio-odotukset, hintojen muutos-%

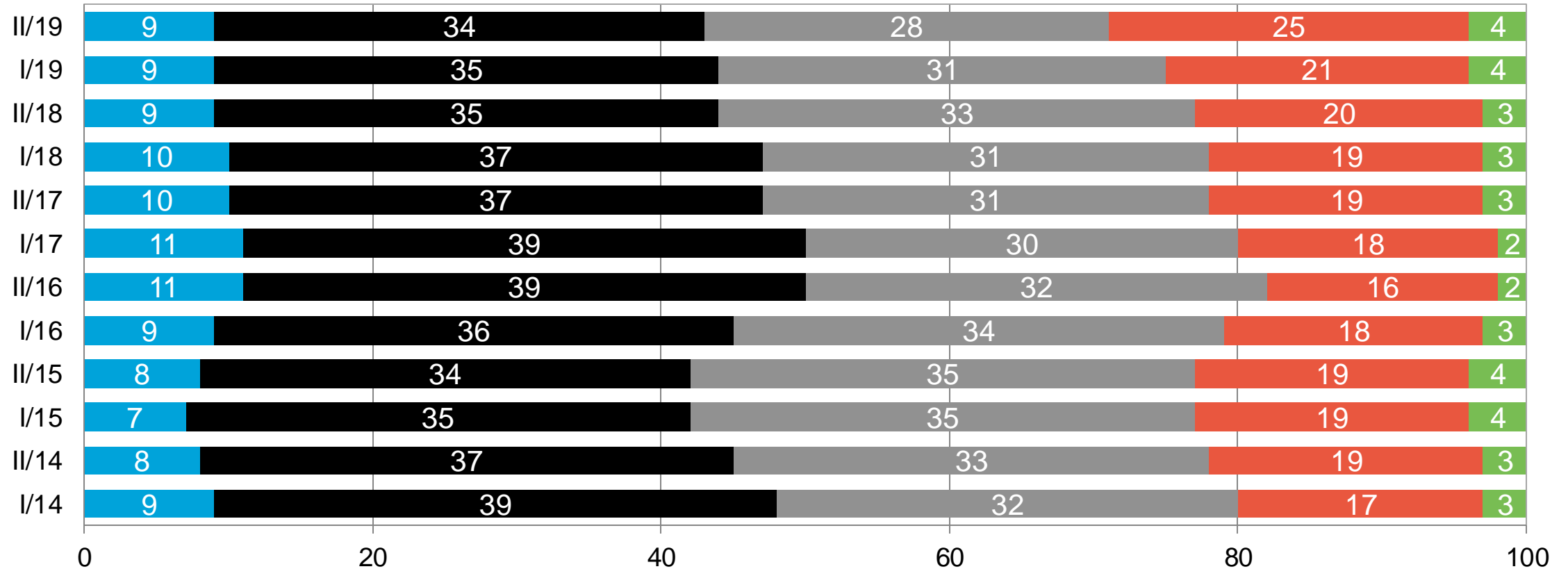

Odotukset inflaation tasosta seuraavan 12 kuukauden aikana

	Lopputuotteet	Välituotteet	Palkat
Kaikki yritykset	1,9	2,0	2,5
Teollisuus	1,9	1,9	2,6
Rakentaminen	1,7	2,5	1,9
Kauppa	1,3	1,8	3,4
Palvelut	2,1	1,9	2,3

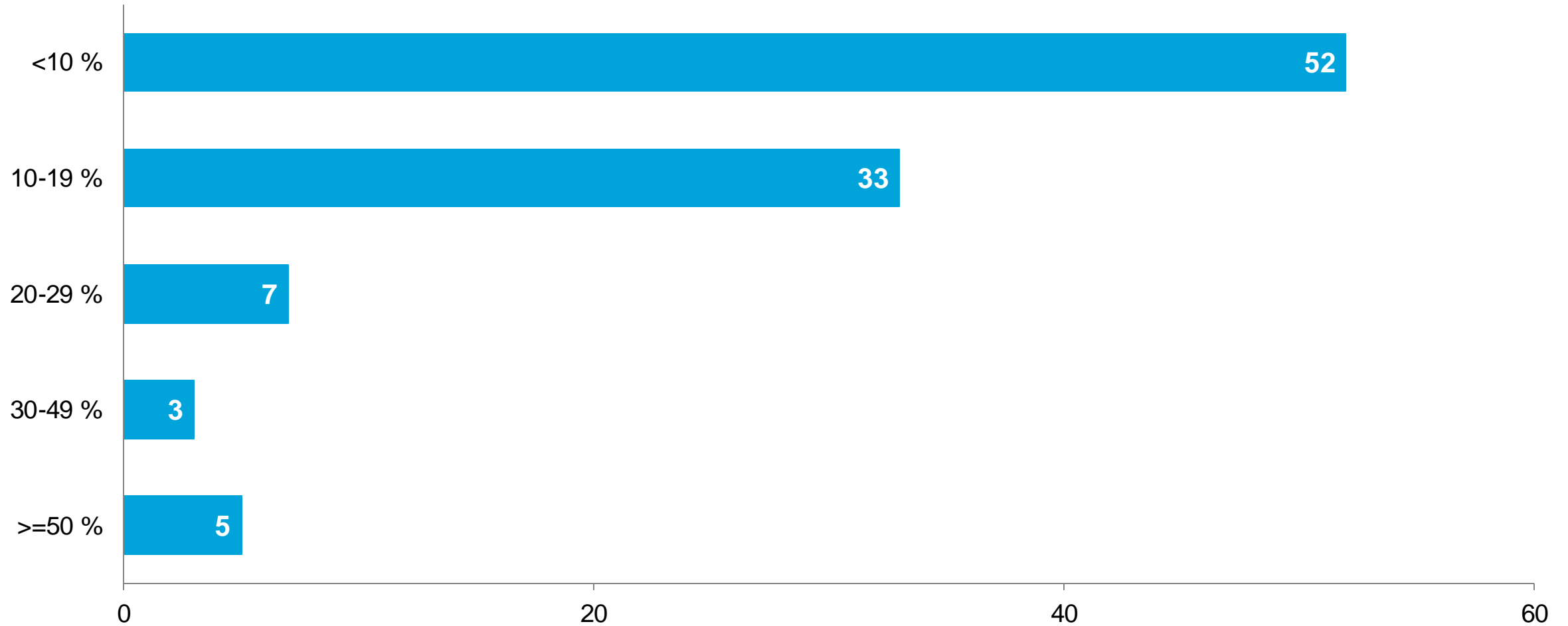
Kehittyminen ja kansainvälistyminen

Kasvuhakuisuuden kehitys, % pk-yrityksistä

■ Voimakkaasti kasvuhakuinen ■ Kasvaa mahdollisuuksien mukaan ■ Säilyttää asemat ■ Ei kasvutavoitetta ■ Toiminta loppuu vuoden aikana

Liikevaihdon kasvutavoite vuonna 2018, %

Yritysten kasvuhakuisuus, %

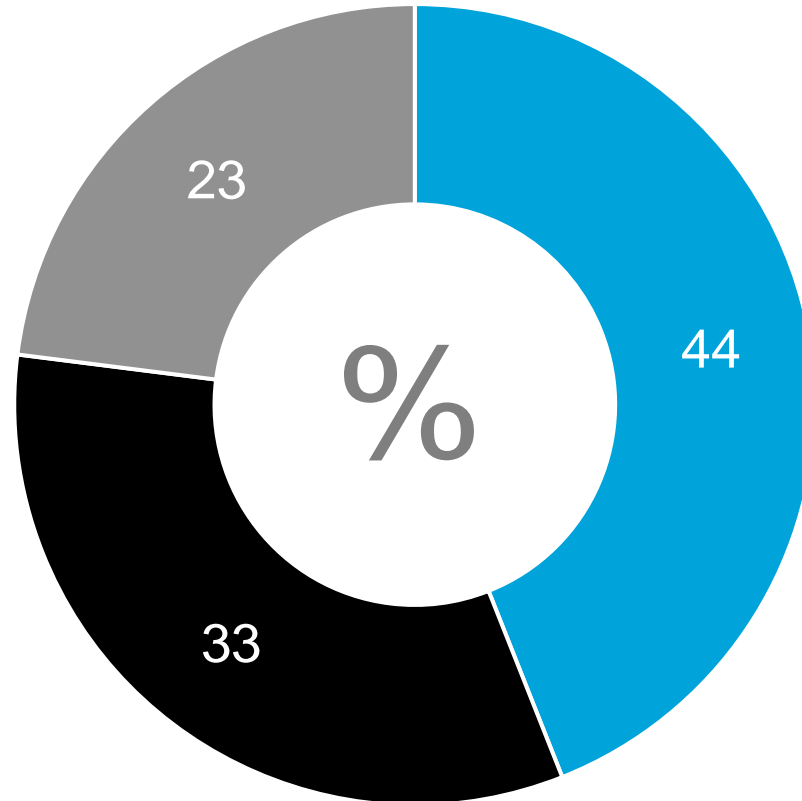
	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitetta	Toimintansa lopettavat
Kaikki yritykset	9	34	28	25	4
Toimialoittain					
Teollisuus	14	39	29	15	3
Rakentaminen	5	29	32	32	2
Kauppa	9	40	32	14	5
Palvelut	9	33	26	28	4
Kokoluokittain					
alle 5 henkilöä	5	29	26	35	5
5-9 henkilöä	11	39	34	14	2
10-19 henkilöä	10	43	36	9	2
20-49 henkilöä	22	44	27	7	0
yli 50 henkilöä	26	52	20	2	0
Perustamisvuoden mukaan					
ennen 1990	5	33	33	24	5
1990-1999	6	30	31	30	3
2000-2009	6	34	28	28	4
2010-	14	37	25	21	3

Yritysten tekemät uusiutumistoimet, % */

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Investoinnit	71	77	74	68	70
Uuden henkilöstön palkkaaminen	41	49	46	39	39
Henkilöstön koulutus	56	46	56	53	58
Työn organisointi uudella tavalla	48	54	37	53	49
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	34	45	17	47	33
Laajentuminen uusille markkinoille	23	29	20	26	22
Uusien teknologioiden käyttöönotto	24	27	14	27	25
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	18	20	12	23	18
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	15	15	19	17	14

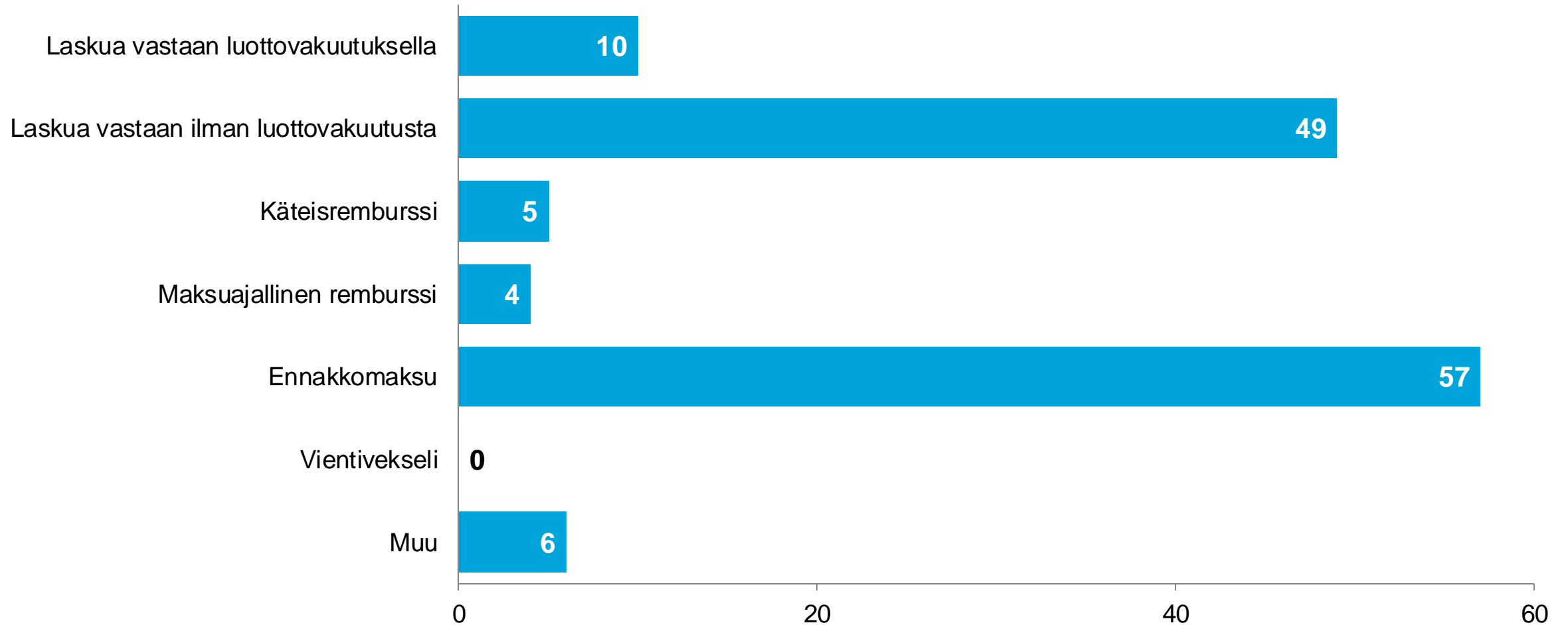
**/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

Viennin osuus kokonaisliikevaihdosta, %

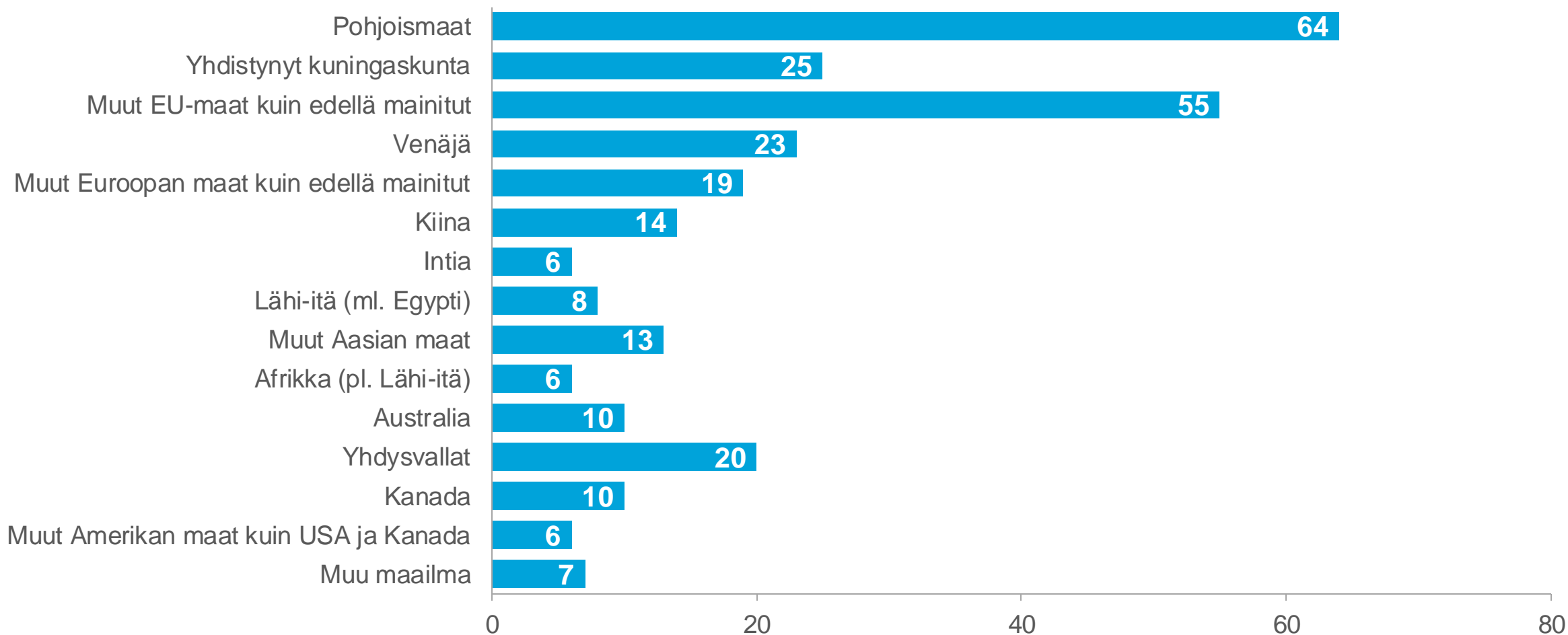
- Alle 9 %
- 10-49 %
- 50 % tai enemmän

Vientikaupan rahoitusinstrumenttien käyttö, % */

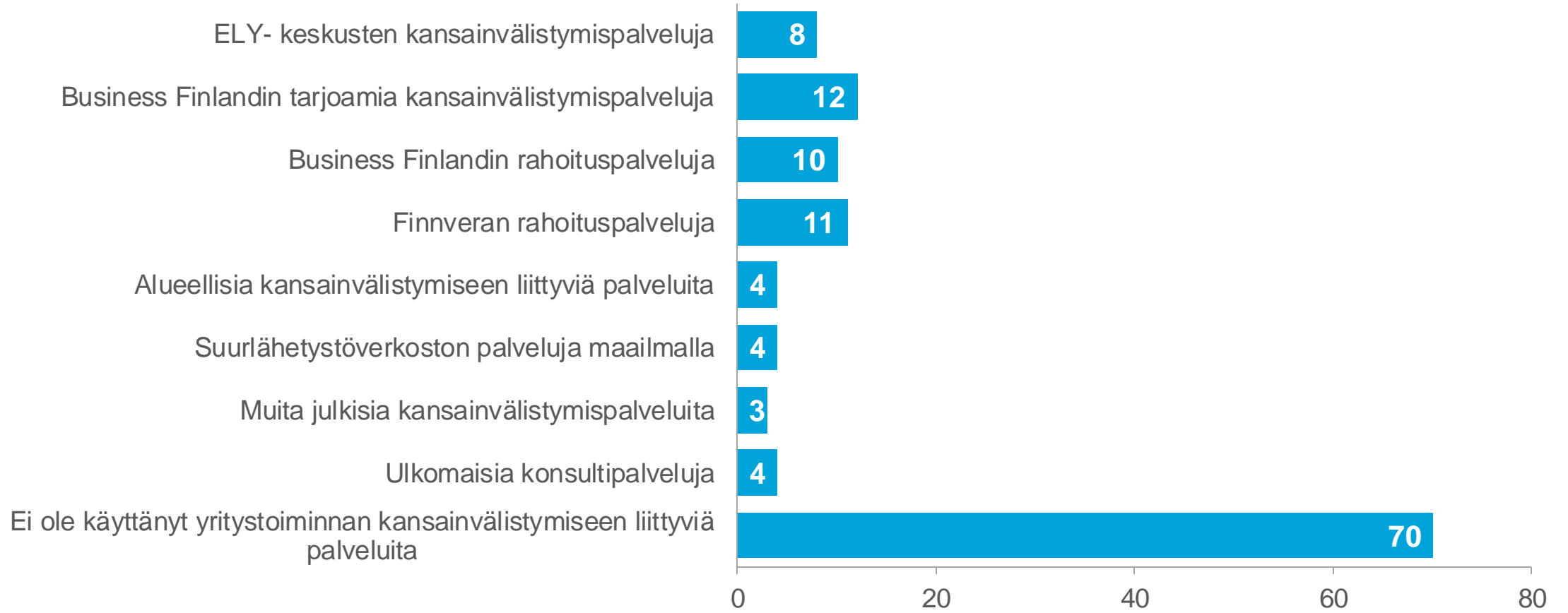
*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Pk-yritysten markkina-alueet ulkomailla, % */

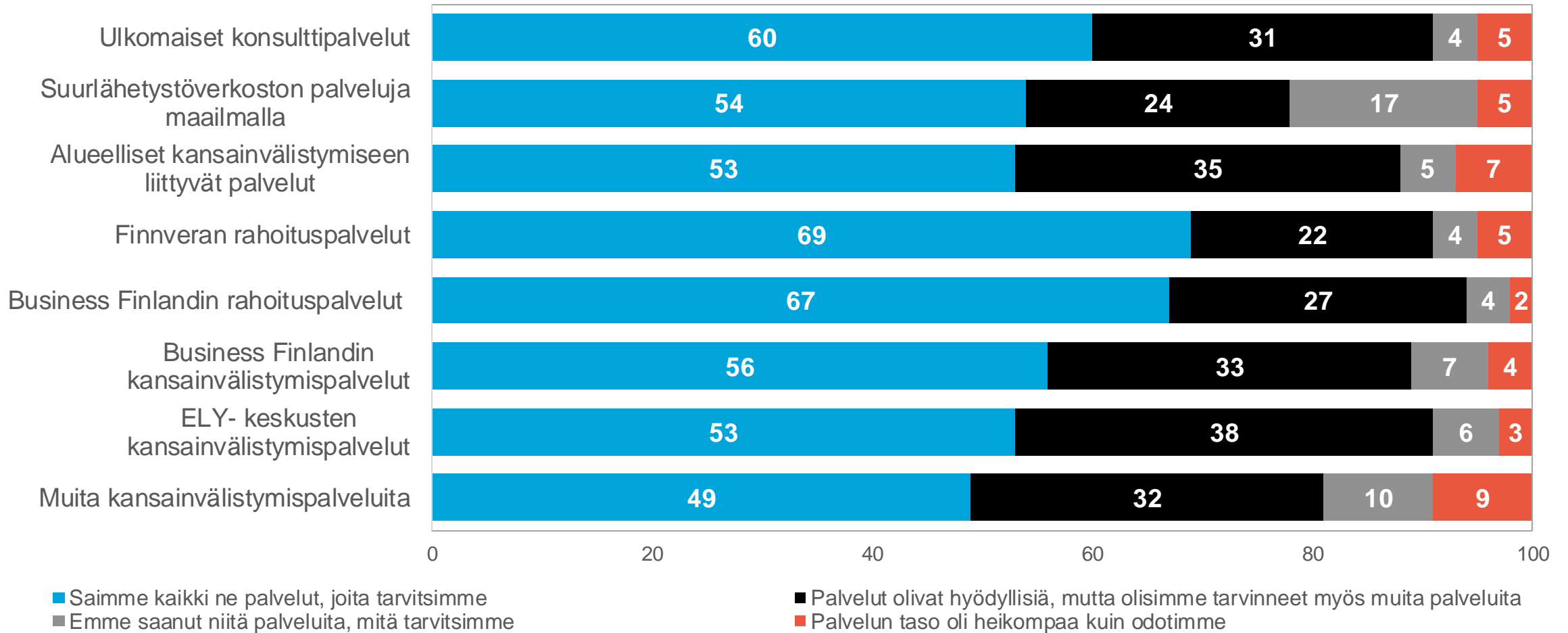
**/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

Kansainvälistymispalveluiden käyttö, % */

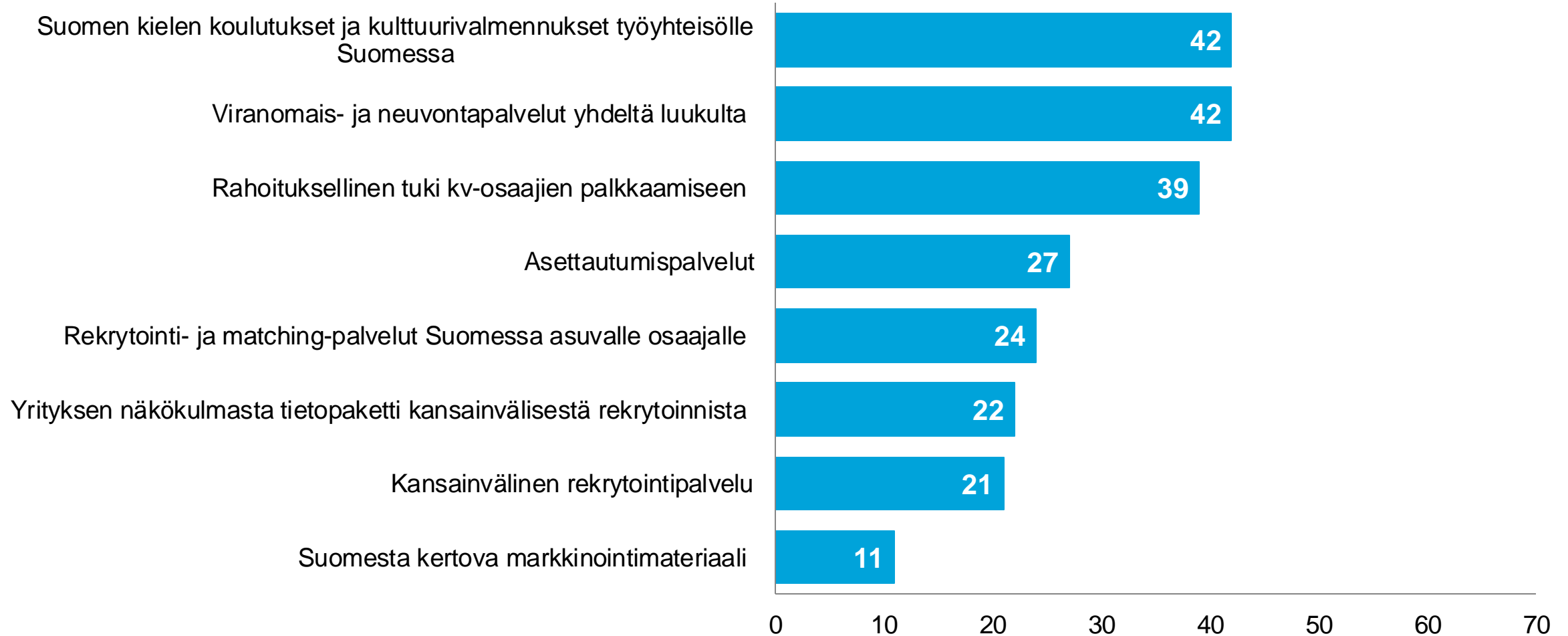

*/ Yritykset, joilla on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla.

Palvelua käyttäneiden tyytyväisyys kansainvälistymispalveluihin, %

Kansainvälisten osaajien rekrytoinnin tai hyödyntämisen avut yrityksen kasvussa ja kansainvälistymisessä, % */

**/Vastaajat ovat voineet valita kolme tärkeintä vaihtoehtoa*

Kansainvälistymispalveluiden tarve seuraavan 12 kuukauden aikana, %

Tärkeimmät kehittämistarpeet, % pk-yrityksistä */

*/Vastaajat ovat voineet valita kolme tärkeintä vaihtoehtoa

Pk-yritysten pahimmat kehittämisen esteet, %

	Toimialoittain				
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Yritystoiminnan sääntely	12	10	11	13	12
Kustannustaso	13	19	15	12	12
Kilpailutilanne	15	11	14	20	15
Rahoitus	8	12	7	11	8
Työvoiman saatavuus	15	15	20	11	15
Resurssitekijät	5	4	4	4	6
Yleinen suhdanne- /taloustilanne	15	16	13	20	14
Ei osaa sanoa	15	12	14	10	18

Toimintaympäristö

Syyt jättää hakematta rahoitusta, %

	Toimialoittain				
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Rahan korkea hinta	9	9	5	7	11
Kireät vakuusvaatimukset	32	41	41	38	27
Rahoituksen huono yleinen saatavuus	11	12	6	8	12
Vientisaatavien vakuuttamisen vaikeus	1	0	7	0	0
Laina-ajan lyhyys	2	1	2	0	2
Korkea oman pääoman vaatimus	10	15	6	7	11
Muu syy	35	22	33	39	37

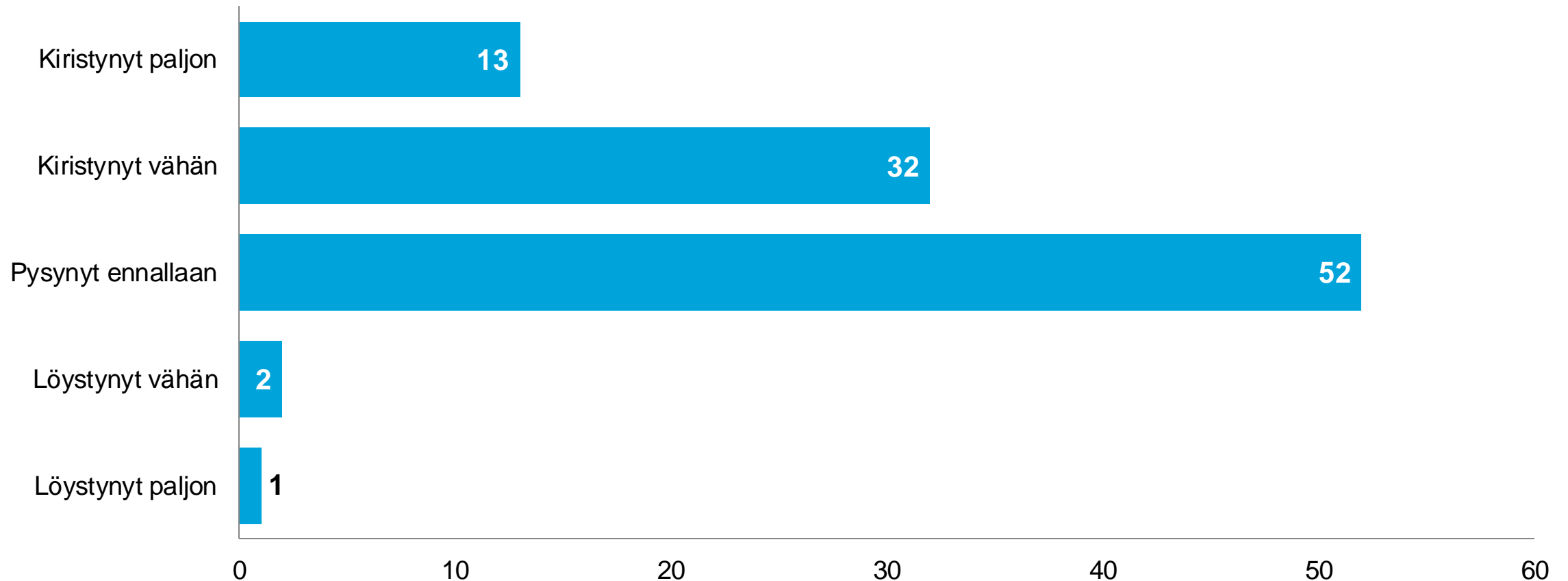
Ulkoisen rahoituksen yleisyys, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
On lainaa rahoituslaitoksista	42	54	52	48	36
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
On lainaa rahoituslaitoksista	32	53	53	64	75

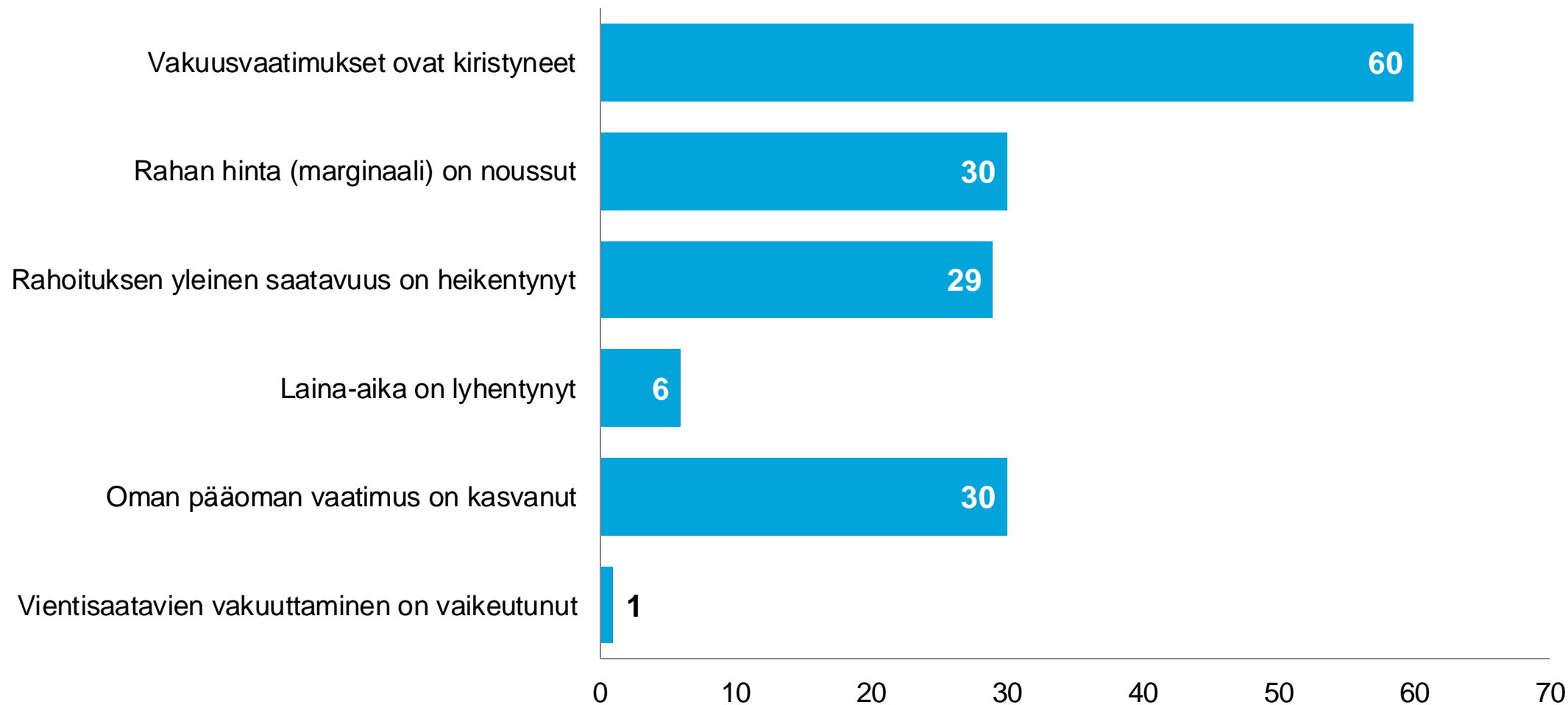
Ulkoisen rahoituksen ottamisaikomukset, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Aikoo ottaa rahoitusta	21	32	21	20	19
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Aikoo ottaa rahoitusta	13	28	27	47	43

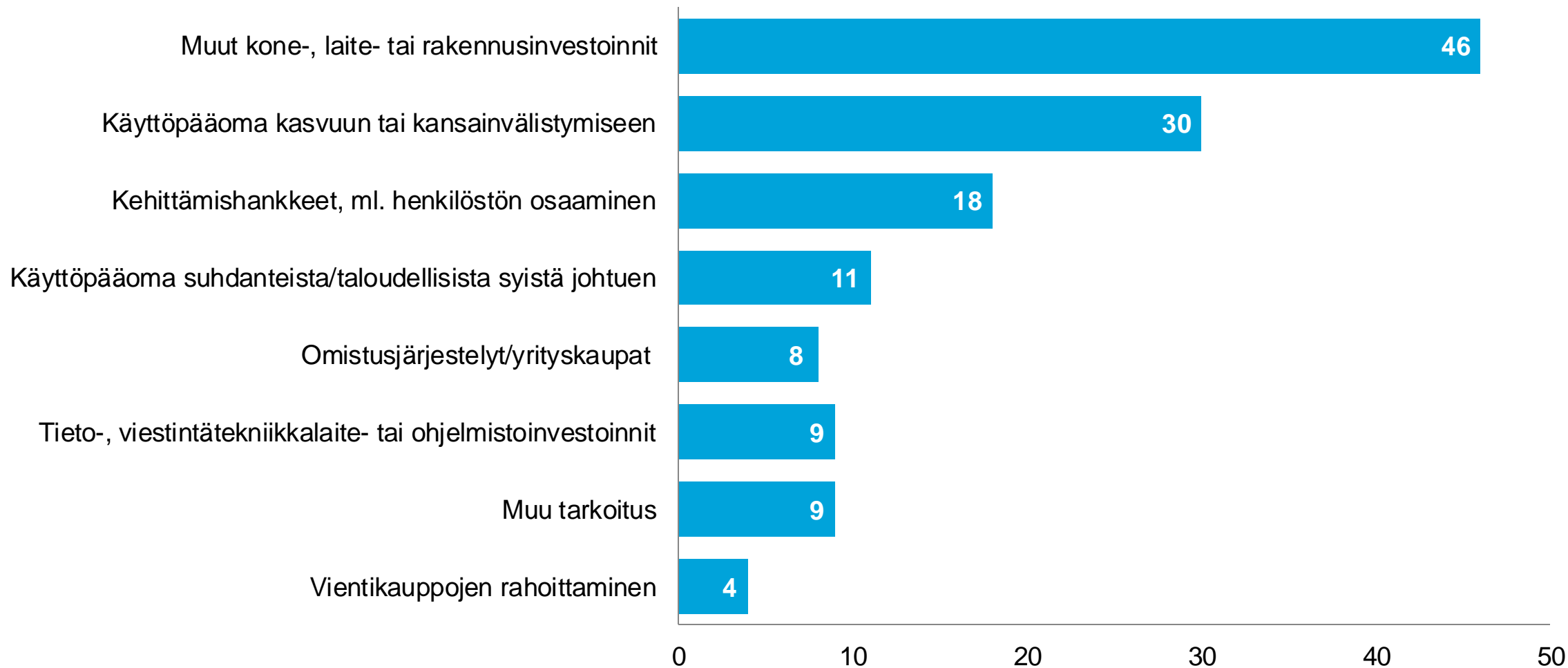
Rahoittajien luottopolitiikan kiristyminen viimeisen 12 kuukauden aikana, %

Miten luottopolitiikka on kiristynyt, %

Ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitus, % yrityksistä, jotka aikovat ottaa rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana */

*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Ulkoisen rahoituksen tärkein aiottu käyttötarkoitus toimialoittain, % */

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Tieto- ja viestintätekniikkalaitte/ohjelmistot	9	5	7	5	11
Muut koneet- ja laitteet/rakennusinvestoinnit	46	57	57	35	44
Kehittämishankkeisiin, ml. henkilöstön osaaminen	18	21	10	15	20
Käyttöpääomaksi kasvuun tai kansainvälistymiseen	30	32	21	37	31
Käyttöpääomaksi suhdanteista/ taloudellisista syistä johtuen	11	10	11	15	10
Omistusjärjestelyt/yrityskaupat	8	8	10	7	9
Vientikauppojen rahoittaminen	4	6	2	2	5
Muu tarkoitus	9	5	9	12	9

**/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

Ulkoisen rahoituksen käytetyt lähteet, % */

	Kaikki yritykset	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitetta
Pankki	75	82	75	78	71
Rahoitusyhtiö	29	22	36	18	32
Finnvera	15	27	8	16	14
ELY-keskus	6	15	3	5	6
Business Finland	5	11	2	2	6
Yksityinen henkilösijoittaja	3	4	1	3	5
Pääomasijoitusyhtiö	3	3	3	2	3
Vakuutusyhtiö	1	2	1	0	1
Tesi	0	0	0	0	0
Joukkorahoitus	1	4	0	0	1
Velkakirjat	0	0	0	0	1
Listautuminen	0	2	0	0	0
Pikaluottoyritys	4	3	4	4	4

*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet, % */

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Pankki	70	70	77	79	65
Rahoitusyhtiö	27	27	42	18	25
Finnvera	20	29	14	18	19
ELY-keskus	12	19	5	10	12
Business Finland	14	20	3	10	17
Yksityinen henkilösijoittaja	10	11	1	5	15
Pääomasijoitusyhtiö	10	9	5	10	12
Vakuutusyhtiö	3	3	6	4	2
Tesi	2	2	0	1	2
Joukkorahoitus	3	5	0	1	3
Velkakirjat	1	0	0	0	1
Listautuminen	0	0	0	0	0
Pikaluottoyritys	2	0	5	2	3

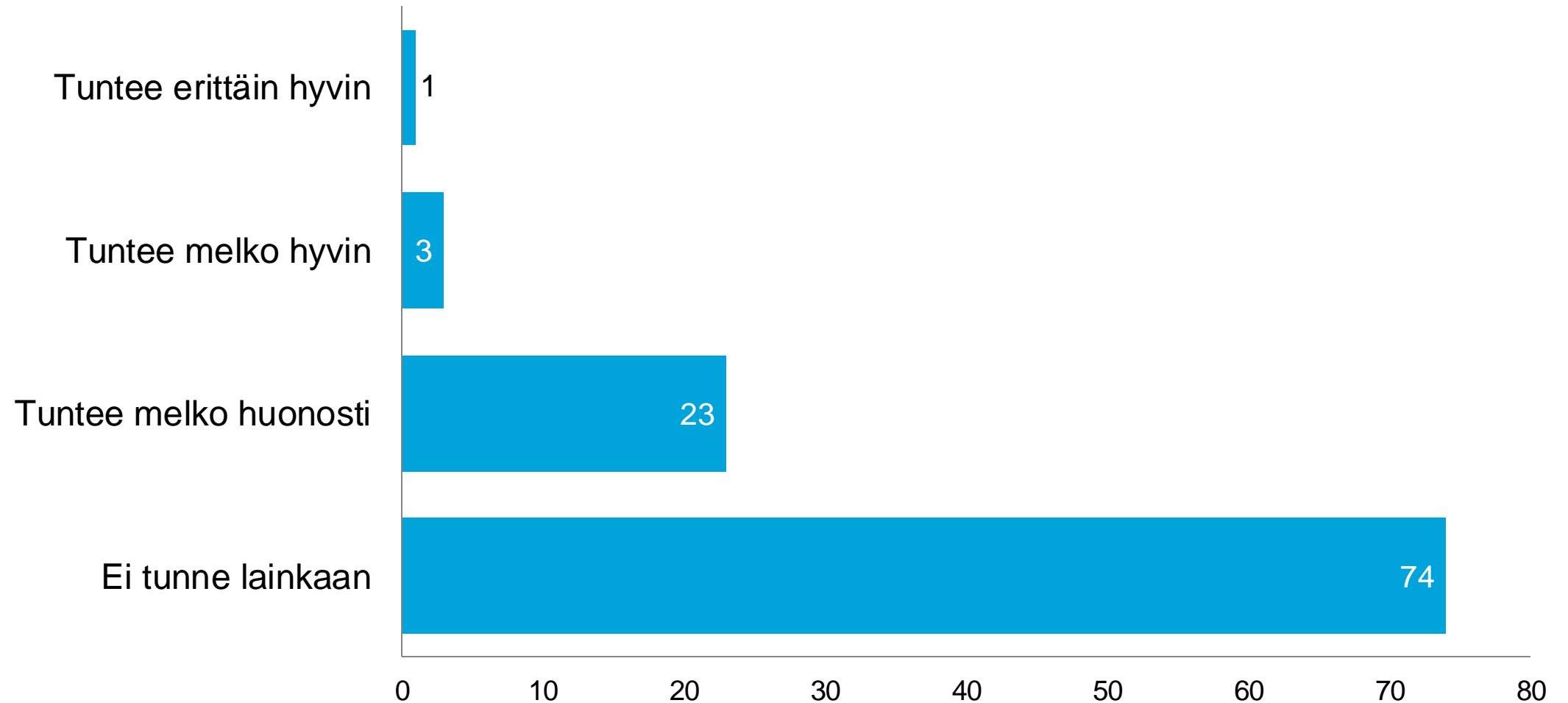
*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet, % */

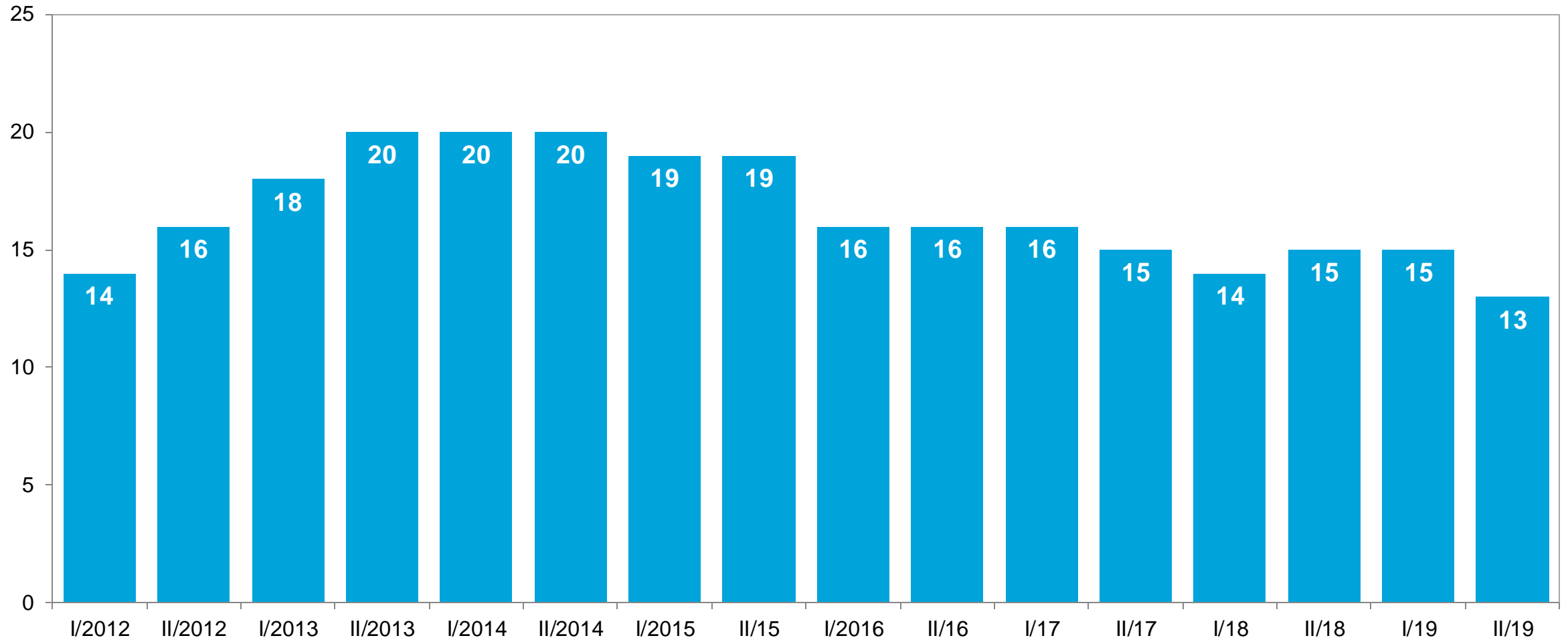
	Kaikki yritykset	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitetta
Pankki	70	57	73	80	63
Rahoitusyhtiö	27	19	24	33	44
Finnvera	3	2	5	2	0
ELY-keskus	10	27	6	1	9
Business Finland	10	25	9	2	2
Yksityinen henkilösijoittaja	20	26	21	16	5
Pääomasijoitusyhtiö	14	35	12	3	0
Vakuutusyhtiö	12	18	13	7	0
Tesi	2	4	2	0	0
Joukkorahoitus	1	1	1	0	0
Velkakirjat	0	1	0	0	0
Listautuminen	3	6	3	1	0
Pikaluottoyritys	2	1	2	2	8

*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

EU:n tarjoamien laina- takaus- ja sijoitusvälineiden tunnettuus, %

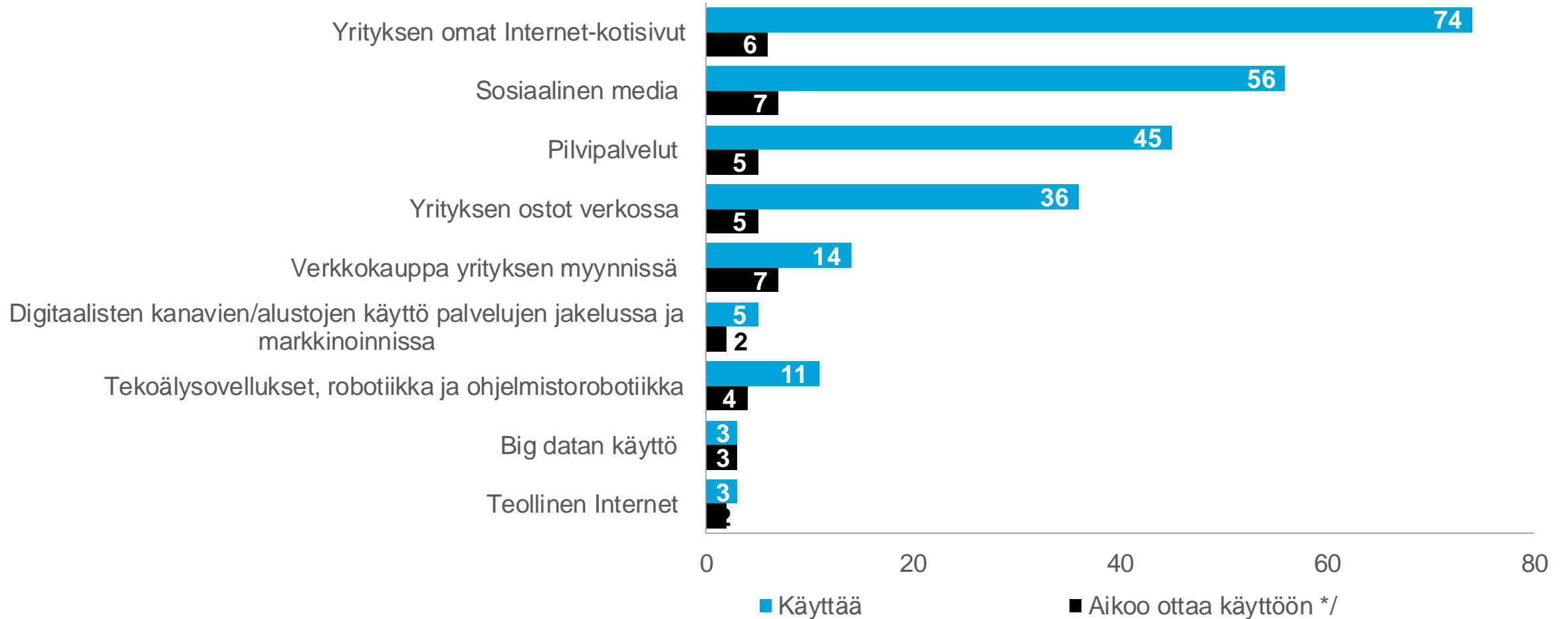
Pk-yritysten omat maksuvaikeudet viimeisen 3 kuukauden aikana, %

Pk-yritysten omat maksuvaikeudet, %

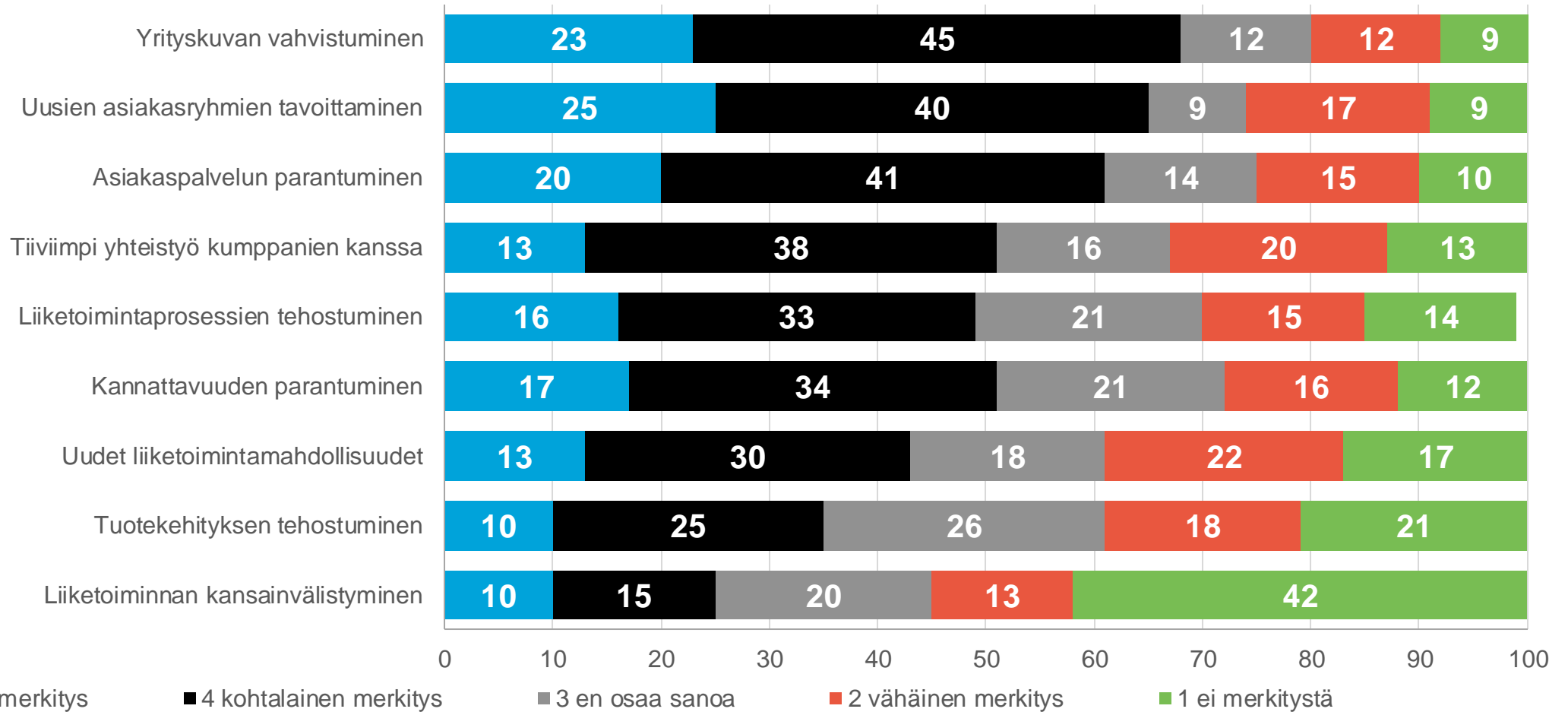
Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	13	17	15	17	11
Kasvuhakuisuuden mukaan					
	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintaansa lopettavat
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	15	14	15	9	22
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	12	15	17	13	6
Perustamisvuoden mukaan					
	ennen 1990	1990-1999	2000-2009	2010 jälkeen	
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	12	14	14	13	

Digitaalisten työkalujen ja palvelujen käyttö, %

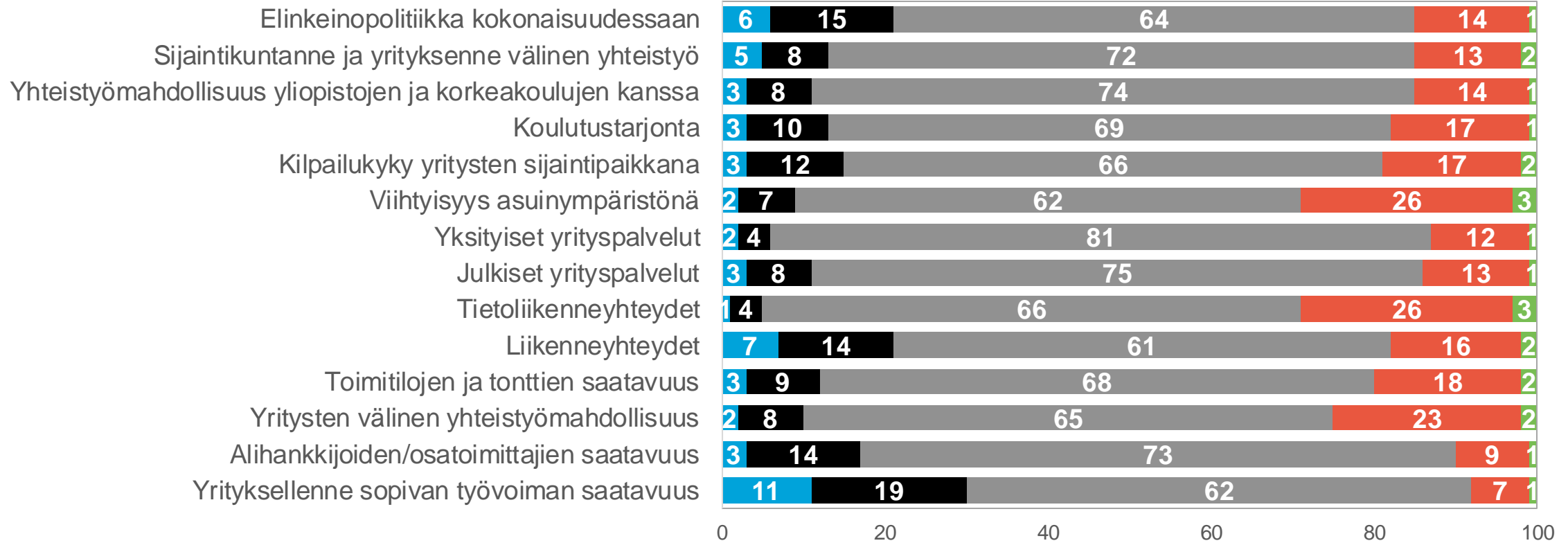

**/ Osuus yrityksistä, jotka eivät käytä kyseistä palvelua.*

Liiketoiminnan digitalisoitumisen merkitys, %

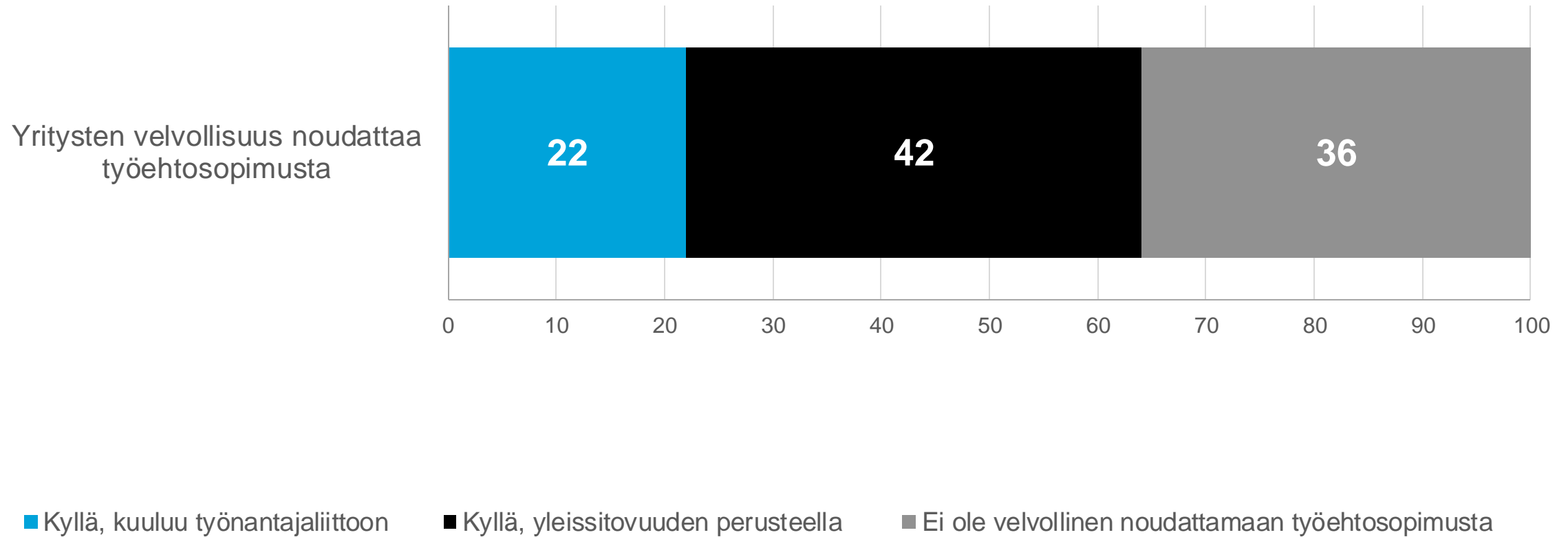

Paikallisen elinkeinoilmapiirin kehittyminen, %

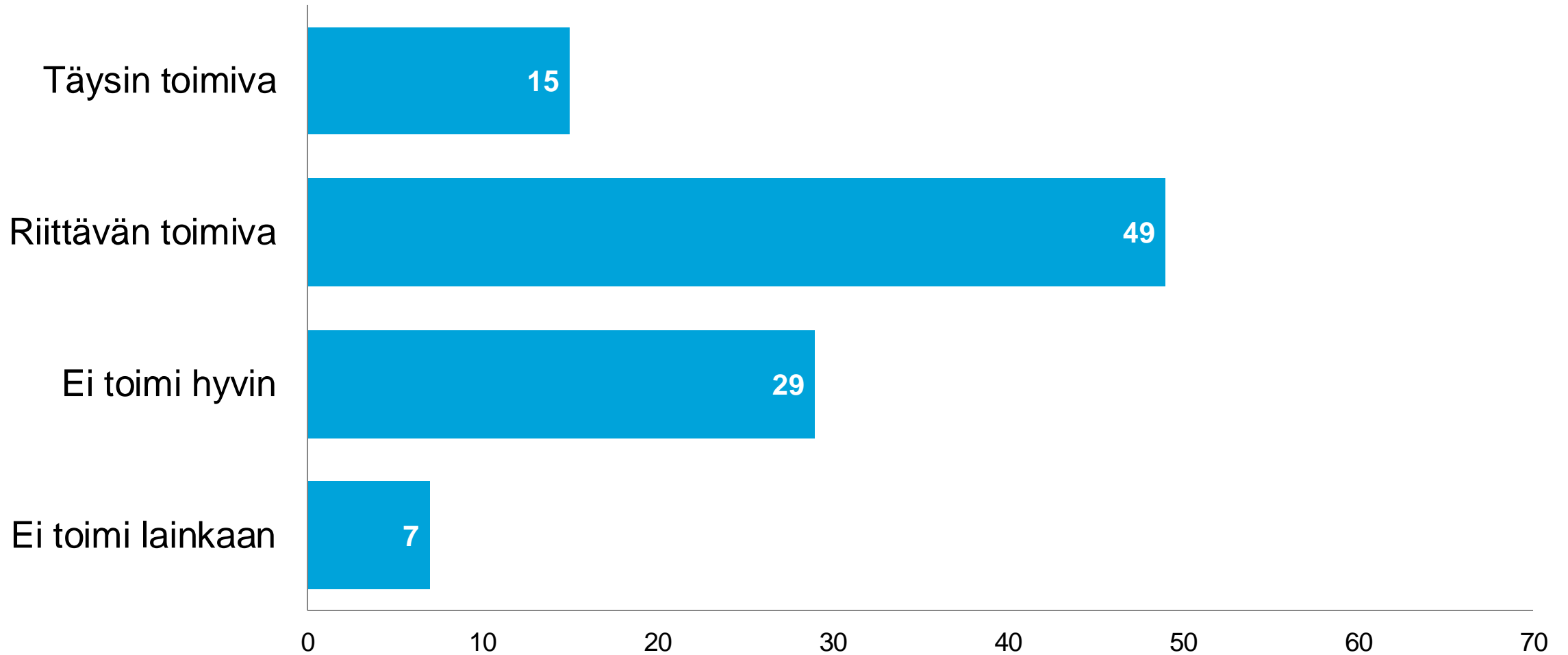

■ -2 Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan
 ■ -1 Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan
 ■ 0 Pysynyt ennallaan
■ 1 Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan
 ■ 2 Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan

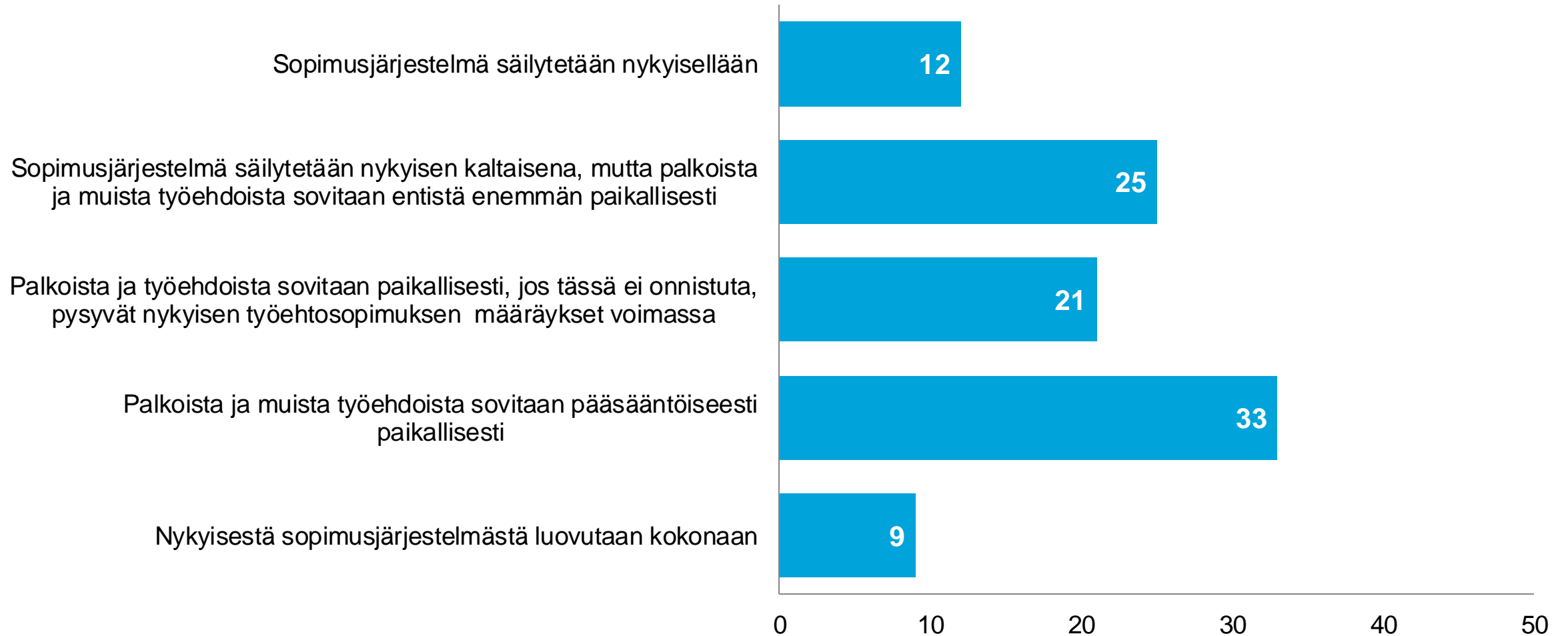
Työehtosopimusten piirissä olevat yritykset, %

Työehtosopimusten toimivuus, %

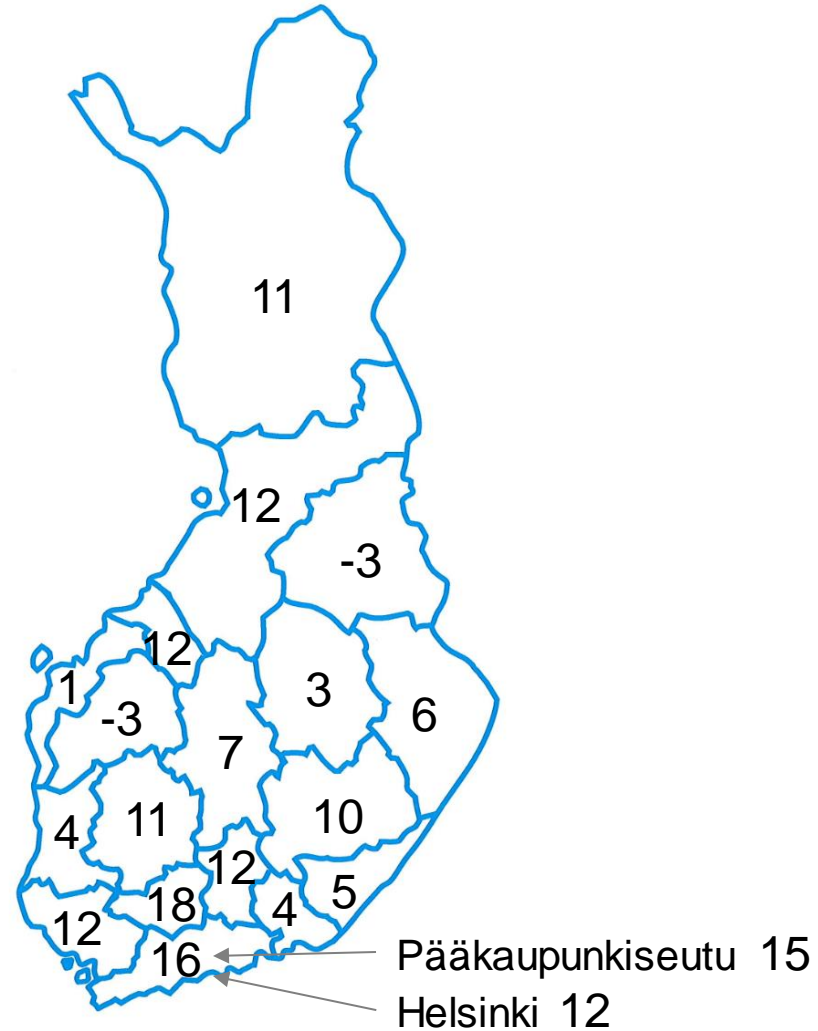

Työehtosopimusten kehittämistarpeet, %

Yhteenveto alueellisista tuloksista

Suhdannenäkymät alueittain

Suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan 12 kuukauden aikana

	Yleiset suhdannenäkymät	Liikevaihto	Henkilökunnan määrä	Investointien arvo	Vientiyritysten odotukset viennin arvosta
Helsinki	12	29	16	5	26
Pääkaupunkiseutu	15	31	13	4	42
Uusimaa	16	31	9	-4	46
Varsinais-Suomi	12	26	10	-5	28
Satakunta	4	14	7	-19	20
Kanta-Häme	18	28	12	-5	43
Päijät-Häme	12	33	14	-3	55
Pirkanmaa	11	24	11	-4	45
Kymenlaakso	4	11	0	-13	21
Etelä-Karjala	5	17	11	2	23
Etelä-Savo	10	29	6	-3	23
Pohjois-Savo	3	17	3	-14	40
Pohjois-Karjala	6	25	14	-6	55
Keski-Suomi	7	18	1	-15	28
Etelä-Pohjanmaa	-3	13	7	-7	29
Pohjanmaa	1	18	2	-6	50
Keski-Pohjanmaa	12	27	2	-4	22
Pohjois-Pohjanmaa	12	26	11	-6	39
Kainuu	-3	14	4	-2	15
Lappi	11	19	2	-12	44
Koko maa	10	25	9	-4	36

Suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan 12 kuukauden aikana

	Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvosta	Tuotanto-kustannukset	Kannattavuus	Vakavaraisuus	Innovaatiot, tuotanto ja tuotteiden kehitys
Helsinki	30	36	7	16	22
Pääkaupunkiseutu	13	33	17	27	26
Uusimaa	23	39	17	23	10
Varsinais-Suomi	19	40	13	23	13
Satakunta	7	32	4	16	14
Kanta-Häme	36	35	19	24	19
Päijät-Häme	24	35	18	29	25
Pirkanmaa	20	35	8	19	11
Kymenlaakso	15	36	-1	3	10
Etelä-Karjala	36	41	4	26	14
Etelä-Savo	38	36	16	29	16
Pohjois-Savo	30	35	3	15	12
Pohjois-Karjala	10	37	3	19	17
Keski-Suomi	23	29	7	16	13
Etelä-Pohjanmaa	41	39	1	11	8
Pohjanmaa	24	39	4	9	16
Keski-Pohjanmaa	6	33	18	31	15
Pohjois-Pohjanmaa	17	40	17	24	23
Kainuu	0	28	5	14	-4
Lappi	10	33	14	25	13
Koko maa	22	36	11	20	16

YRITTÄJYYDEN PUOLESTA